

Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminde Güncel Yaklaşımlar

Editör
SELİM ASAN

BİDGE Yayınları

Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminde Güncel Yaklaşımlar

Editör: Dr. Öğrt. Üyesi Selim ASAN

ISBN: 978-625-372-180-0

1. Baskı

Sayfa Düzeni: Gözde YÜCEL

Yayınlama Tarihi: 25.06.2024

BİDGE Yayınları

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının ve editörün yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Sertifika No: 71374

Yayın hakları © BİDGE Yayınları

www.bidgeyayinlari.com.tr - bidgeyayinlari@gmail.com

Krc Bilişim Ticaret ve Organizasyon Ltd. Şti.

Güzeltepe Mahallesi Abidin Daver Sokak Sefer Apartmanı No: 7/9 Çankaya /
Ankara

ÖNSÖZ

Bu kitap, beden eğitimi ve spor bilimleri alanında yapılan kapsamlı araştırmaların bir derlemesi olarak, eğitimde kaliteyi artırmayı hedefleyen çalışmaları bir araya getirmektedir. Kitap, ortaokul beden eğitimi öğretmenlerinin Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK) ile ilgili görüşlerinden, Life Kinetik egzersizlerinin motorsal ve bilişsel becerilere etkisine ve okul yöneticilerinin etkili okul yönetimi konusundaki düşüncelerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Amacımız, beden eğitimi ve spor bilimleri alanında çalışan akademisyenlere, öğretmenlere ve eğitim yöneticilerine, bilimsel temellere dayanan bilgiler sunarak mesleki gelişimlerine katkıda bulunmaktır. Kitapta yer alan her bir bölüm, alanında uzman araştırmacıların titizlikle yürüttüğü çalışmaların sonuçlarını içermekte ve eğitimde yenilikçi yaklaşımların önemini vurgulamaktadır. Bu eserin, eğitim ve spor bilimleri literatürüne değerli katkılar sağlayacağını ve okuyuculara yeni perspektifler kazandıracağını ümit ediyoruz.

Editör

Dr. Öğrt. Üyesi Selim ASAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
İÇİNDEKİLER	4
Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretmenlerinin Fiziksel Etkinlik Kartlarına (FEK) İlişkin Görüşleri	5
Neşe KAYA.....	5
Life Kinetik Egzersizlerin Motorsal ve Bilişsel Beceriler ile İlişkisi	66
Selim ASAN.....	66
Ferhat CANYURT.....	66
Examining the Views of School Administrators on Effective School Management.....	87
Fikret ALINCAK.....	87

BÖLÜM I

Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretmenlerinin Fiziksel Etkinlik Kartlarına (FEK) İlişkin Görüşleri

Neşe KAYA¹

Giriş

Eğitimin ne olduğu ve ne olması gerektiği süregelen bir tartışma konusudur. Eğitim farklı değişkenleri bünyesinde barındırır ve meydana gelen her türlü değişimden etkilenir. Bu yüzden eğitim sorunları karmaşık bir süreç olarak karşımızda çıkar. Eğitim genel itibariyle değerlendirildiğinde; bireyin toplum standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerin toplamıdır (Demirel ve Kaya, 2009). Eğitimde geleceğe ilişkin gerçekçi ve ulaşılabilir bir vizyon geliştirmek için mevcut durumun rasyonel biçimde analiz edilmesi gerekmektedir ve eğitim;

¹ Neşe KAYA, X Üniversitesi, X Fakültesi, X Bölümü, Şehir/Ülke, Orcid: XXXX-XXXX-XXXX-XXX (Orcid lütfen link değil 16 haneli rakamları yazınız.), xxxx@gmail.com

sihirli formüllerle değil bilimsel verilerle, öngörüyle, gerçekçi bir vizyonla, sorumlulukla ve samimiyetle geliştirilebilir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ve ülkede verimlilik artışı sağlanmasının ön şartlarından biri de toplumun eğitim düzeyidir (Ereş, 2005).

Eğitimin tanımı ve eğitim sistemi üzerine yapılan tartışmaların hem nedeni hem de sonucu sayılabilecek en önemli değişken öğretmen faktörüdür. Ekonomik, kültürel, politik ve sosyal gelişimin başarılı olabilmesi için öncelikle iyi öğretmenler yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu görev ülkemizde 1739 sayılı yasanın 43 ve 44. maddeleri uyarınca istenen nitelikte ve sayıda öğretmeni üniversitelerde yetiştirmekten sorumlu olan YÖK tarafından yerine getirilmektedir (Resmi Gazete, 1973). Tüm öğretmenler için geçerli olan bu nitelikler, tüm branş öğretmenleri için de geçerlidir. Bireylerin kendini bütünüyle gerçekleştirmesini hedef alan Türk Eğitim Sisteminde, öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimini konu alan beden eğitimi ve Spor dersi öğretmenlerinin nitelikleri de bakanlık tarafından ayrıca tanımlanmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenin nitelikleri Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2007 yılında şu şekilde tanımlanmıştır:

“Konu alanı bilgisine sahip, iletişim becerisine sahip, istekli, karşılıklı ilişki ve saygıyı benimseyen, mesleki dürüstlük ve etik davranışa sahip, isteklendirme yeteneği ve sağlıklı yaşam biçimine sahip, bireyin gelişim özelliklerini analiz edebilen, öğretme öğrenme sürecini örgütleyebilen bireyler olmalıdır.”

Bu tanımdan yola çıkarak; bu çalışmada öğretmenlerin nitelikleri, öğretim programlarına bağlılık ya da program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi ve böylelikle program kazanımlarına ulaşmada öğretmenlerin sahip oldukları bu

özelliklerin doğrudan ya da dolaylı etkileri ihtiyaç analizi olarak değerlendirilmiştir.

İkinci önemli değişken ise öğretmenlerin uygulaması ve hayata geçirmesi beklenen “ideal” öğretim programlarının geliştirilmesi gelmektedir. Dirik bir süreç olan ve eğitim-öğretim faaliyetlerini yönlendirme yetisinin büyük çoğunluğunu bünyesinde barındıran öğretim programlarının niteliği ise programların geliştirilmesinden geçmektedir. Eğitim sisteminin taşıyıcı lokomotif durumunda olan, uygulamaya geçirilen her öğretim programı ancak onu sahiplenen uygulayıcılar tarafından, yani öğretmenler tarafından amacına ulaştırılabilir. Aksi takdirde ise başta eğitim sistemi olmak üzere, sırasıyla öğretim programları ve doğal olarak eğitimin hedefleri de gerçekleştirilmekten ziyade kâğıt üzerinde kalmaya mahkûm olurlar.

Bir ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin idari yapısı doğrultusunda gelişme gösterir. Bunun yanı sıra fertleri, zihin ve beden eğitimi yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek eğitimin en temel ilkelerinden biridir. Eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin ve toplumun zihinsel eğitimi yanında fiziksel eğitimi de gerektirir ve bu nedenle beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır (Saraçoğlu, 2001). Kaptan (2019) eski çağlardan günümüze dek bedensel faaliyetler çok değiştiğini öne sürmüştür; eskiden bedensel faaliyetlerin sadece hayatta kalmak ya da avlanmak gibi yaşamsal ihtiyaçlar için yapılırken, gün geçtikçe amaçlı hale getirilip, günümüzdeki sporlar halini aldığını ifade etmiştir. Özbek (2003) ise genel eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitimi ve sporun temel amacını; çocukların fiziksel etkinlikler yani hareketler yolu ile eğitimlerini sağlayarak, her öğrencinin kendi hareket kapasitesinin

en üst düzeyine çıkmasına yardımcı olmak olarak ifade etmiştir. Bu görüşlerin yanı sıra, toplumların sağlıklı kuşaklar yaratmak için beden eğitimi ve sporu genel eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olarak görmeleri; bu durumu bir devlet politikası olarak benimseyip, insan yaşamının her evresini kapsayacak biçimde yürütmelerine neden olmuştur (Bilge, 1989). Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, ülkelerin eğitim sistemlerini iyileştirmek ve dönüştürmek için beden eğitimi ve spor kavramlarına odaklanmak gerektiği aşıkârdır.

Dünyanın tüm ülkelerinde olduğu gibi, ülkemizde de program geliştirme çalışmaları sürekli olarak yapılmaktadır. MEB, 2004 yılından itibaren eğitim programlarını geliştirme yoluna gitmiş ve bu doğrultuda yapılandırmacılık kuramını temel alan yeni programlar oluşturularak, uygulamaya geçirilmiştir (Adıgüzel, 2009). Birçok bransa ait programlar yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı esas alınarak revize edilmiştir. Beden eğitimi alanındaki program geliştirme çalışmaları ise uzun yıllardır yeterli ya da doğru olmayan müdahale ve güncellemeler nedeniyle Türkiye’deki önemli sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Erdoğan ve Öçalan, 2010a). Aydın (2015) ise son dönemde pedagojik bakış açısından uzak olmasına rağmen uygulamaya konulan ve adına reform denen politikalar nedeniyle eğitimi deforme ettiğimizi vurgulamış ve çarpıcı bir benzetme ile PISA notumuzun FIFA sıralamasından daha önemli olduğunu hatırlamanın topluma iyi geleceğini ifade etmiştir. Günümüzde ise spora ve skora atfedilen önem küçük yaşlardan itibaren okullarda beden eğitimi dersleri aracılığıyla yürütölen etkinliklere gösterilmemektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi ve Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)

Beden eğitimi ve spor, gelişmekte olan kuşaklarda zihnen ve bedenen sağlıklı gelişimi hedefleyen etkinlikler bütünü olarak kabul edilmektedir. Eğitim programlarının tamamlayıcı bir parçası olmasından dolayı beden eğitimi ve spor; bir yandan fiziksel aktiviteler aracılığıyla öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duyuşsal ve sosyal gelişim alanlarına katkı sağlarken, bir yandan da öğrencilerin serbest zamanlarında sportif ve kültürel faaliyetler gerçekleştirmelerine katkıda bulunur (MEB, 2018). 2018 yılında yenilenen beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında yer alan ve ortaokullar (5, 6,7 ve 8. sınıflar) için hazırlanan “Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)” hakkında alan yazında yeterince çalışma mevcut değildir. Yapılan çalışmalar ise büyük oranda ilkokul seviyesinde kullanılan FEK Sarı Kartlar grubuna yöneliktir. Ancak Mor Kartlar grubuna ait araştırmalar çok sınırlıdır. Öyle ki ortaokul çağındaki öğrenciler için düzenlenmiş olan mor kart grubunun öğretim programı ile ilişkisi hakkında sadece iki adet çalışma bulunmuştur.

Ülkemizde 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren beden eğitimi ve spor derslerinde öğretmenlere yardımcı olmak amacı ile hazırlanmış olan FEK sarı kart grubu ile ilgili bazı çalışmalar mevcuttur. Sarı kart grubu ilkokul çağındaki öğrenciler için düzenlenmiştir. Literatür incelendiğinde “Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)” programını konu alan yani FEK Mor Kartlar grubuna yönelik çok az sayıda yüksek lisans ya da doktora tezine rastlanmıştır. Bu araştırmalardan ilki Usluoğlu, (2014) tarafından ortaokulda kullanılan FEK’ e ilişkin görüşlerin belirlenmesi ve kartların

öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesine yönelik yapılan çalışmadır. Sözü edilen çalışma, 2012-2013 öğretim yılında Zonguldak İli Gökçebeğ İlçesinde bulunan bir ortaokulda okuyan öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. İkinci çalışma ise, 2018 yılında Yıldız tarafından çalışılmış olan tezdır ve bahsi geçen çalışmada ilköğretim ikinci kademe beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin yeni öğretim programı kazanımlarının kazandırılabilirliği ile ilgili görüşlerine yer verilmiş ve yalnızca İç Anadolu Bölgesi ile sınırlandırılmıştır. Üçüncü ve son çalışma ise 2019 yılında Altunbakır tarafından yapılmış ve ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının bilişsel alan kazanımlarının değerlendirilmesi Mersin ili örneğinde yapılmıştır.

2018 yılında yenilenen beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında yer alan ve ortaokullar (5, 6,7 ve 8. sınıflar) için hazırlanan FEK hakkında sadece üç adet Yüksek Lisans Tezi çalışması yapılmıştır. Bunlardan hiçbir FEK tamamıyla ele almamış veya işlevselliğini incelememiştir. MEB tarafından program amaçlarına ulaşmada öğretmenlere ve öğrencilere yol gösterici olarak hazırlanan Fiziksel Etkinlik Kartlarının işlevselliği hakkında ortaokul öğretmenleri ve öğrencilerine yönelik olarak yapılan çok az sayıda çalışma bulunması literatür açısından şaşırtıcı ve öğretim öğrenme süreçleri açısından programın büyük bir eksikliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber FEK hem Sarı hem de Mor Kartlar grubunu bir arada konu alan hiçbir çalışma bulunmaması yani bütüncül bir değerlendirme yapılmamış olması da FEK'na ithaf edilen önemin göz ardı edilmesine sebep olmaktadır.

Günümüzde, sadece akademik başarı değil, aynı zamanda bedensel ve psiko-sosyal gelişim ile oyun ve okul dışı etkinliklerdeki

başarıda, çocukların okuldaki kabul ve ait olma duygularını etkiler ve okulun temel işlevlerinden olan toplumsallaşmaya katkıda bulunur (Yavuzer, 2000). Bu anlamda beden eğitimi ve spor faaliyetleri, çocukların okul sistemine uyum sağlaması için etkili ve kolaylaştırıcı bir yöntem olarak kabul edilir. Okul sistemine başarılı bir şekilde uyum sağlayan öğrenciler, eğitim sisteminin başarısını artırmada önemli bir rol oynarlar.

Beden eğitimi ve spor dersleri, öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini hedefler. Atfedilen bu önem nedeniyle beden eğitimi ve spor öğretmenleri, derslerde kullanabilecekleri materyallere ihtiyaç duyarlar ve bu açıdan FEK oldukça önemli bir kaynaktır (Sülün, 2022). Usluoğlu (2014) da bu bakış açısıyla, ilkokul ve ortaokuldaki beden eğitimi ve spor derslerini desteklemek için geliştirilen FEK'in etkinliğini değerlendirmenin, öğretmen ve öğrenci görüşlerini almanın önemli bir yöntem olduğunu öne sürmüştür. Ayrıca bu tür çalışmaların gerekliliğine vurgu yaparak, öğretmen ve öğrencilerle yapılan pilot çalışmaların, olası sorunların ortadan kaldırılmasına veya azaltılmasına yardımcı olabileceğini ifade etmiştir.

FEK Sarı kartlar grubuna ait birçok farklı araştırma bulunmaktadır. FEK hem Sarı hem de Mor Kartlar grubu ile ele alan bütünsel bir araştırma ise literatürde bulunmamaktadır. FEK'nın farklı alanlar, beceriler ya da davranışlarla ilişkisinin incelendiği çalışmalar ise mevcuttur. Ne var ki bu çalışmalar, FEK kartlarının beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı çerçevesinde incelenmesi ya da FEK kartlarının işlevselliği hakkında değildir. Oysa MEB ortaokul kademesinde beden eğitimi ve spor dersine büyük önem vermektedir. Beden eğitimi ve spor dersinin

programdaki ağırlığı ve gerekliliğinden yola çıkarak bu dersin öğretim programına yakından bakmak ve programı tüm elementleri ile bir bütün olarak ele almak, öğrenme öğretme süreçleri açısından büyük önem arz etmektedir.

Genelden Özele: Eğitim-Beden Eğitimi

Eğitim en bilindik tanımıyla; bireyde istendik yönde davranış değişikliği sağlamaya yönelik yapılan planlı ve programlı bir süreçtir (Demirel, 1998). Eğitim genel olarak, yeni kuşakların sosyal yaşamda yerlerini alabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları kazanmalarına yardımcı olma faaliyetidir (Çolakoğlu, 2004). Aynı zamanda eğitim, toplumsal düzeni demokratikleşme, haklar, özgürlükler ve insan hakları gibi toplumsal gereklilikleri sağlayarak oluşturmak ve geliştirmek amacıyla önemlidir (Türkmen, 2002). İnsanın varoluş mücadelesinde bilgilerin yeni nesillere aktarılması, insan türünün devamlılığı açısından son derece kritiktir ve yetişkinlerin elde ettiği yaşam deneyimini genç kuşaklara aktarması eğitim adını verdiğimiz sosyal kurumu ortaya çıkarmıştır (Şimşek vd., 2012). Okçabol'a göre (2001) eğitimin en önemli özelliği; cinsiyet, inanç ya da etnik kökene bakmaksızın tüm vatandaşlara eşit imkânlar sunmasıdır ve hatta kendisi zorunlu eğitimin devletin vatandaşlarına bu anlamda bir taahhüdü olduğunu savunmaktadır. Günümüzde toplumsal, ekonomik ve teknolojik sistemlerin yaşadığı hızlı değişim ve dönüşüm eğitimin işlevlerini de aynı hızda artırmış ve bu nedenle eğitim ile ilgili yaşanan sorunlar her zamankinden daha karmaşık hale gelmiştir (Âdem, 2008).

Eğitimin ne olduğu ne olması gerektiği ve ne olmadığı ile ilgili tarih boyunca farklı tanımlar yapılmış ve bu tanımlar içinde en yaygın olan nokta ise eğitimin etkileşim, üretim, süreç ve araç

olduğu yönündedir. İnsanlık tarihi boyunca eğitim, değişik toplumlar ve coğrafyalarda “belirlenmiş amaca” göre kurgulanmış ve gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Ancak eğitim her şeyden önce ideolojik bir olgudur ve kendini besleyen bir döngüsü vardır. Öndeş’e (2007) göre, her ülke kendi ekonomik ve sosyal koşullarını göz önünde bulundurarak belirli bir hedefe yönelik bir eğitim sistemi oluşturur. Bu oluşturulan sistemde temel odak noktası, düzenin devamlılığını sağlamaktır. Eğitim sisteminde bu hedefi öne çıkararak bireylere algılama, düşünme ve davranış özellikleri kazandırmak temel amaçtır ve düzenin devamlılığı için bu oldukça önemlidir. Ancak düzenin bir parçası olan öğretmenlerin de uygulamaya konulan öğretim programlarını benimsemesi ve özümsemesi hayati önem taşımaktadır. Althusser (1989) eğitimi; din, aile, hukuk, siyaset, medya ve kültür gibi ideolojik devlet aygıtları içinde ele alırken, Aydın (2015) ise eğitimi uluslararası düzeyde bir saygınlık ölçütü olarak görmektedir. Bugünün dünyasında itibar yönetiminin eğitim kalitesi üzerine yapılandırıldığını, çünkü bir ülkenin siyasetle değil, eğitim ve bilimle kalkınabileceğini belirtmektedir. Eğitim, siyasi değil bilimsel ve teknik bir konu olduğundan, toplumların günlük siyasetle değil ancak bilimle gelişebileceğini vurgulamaktadır. Farklı kültürler ve etnik gruplar arasındaki çatışmaların en aza indirilmesi ve ülkeler arasında ekonomik ve siyasi yakınlaşmanın gerçekleştirilmesi, sadece eğitim aracılığıyla mümkündür (MEB, 1997). Bunlara ek olarak Aydın (2015) eğitimi bilinen doğrulara ulaştıran değil, yeni ufuklar açan bir yol olarak tanımlamış ve insanoğlunun doğasında yer alan merak etme, sorgulama, anlama gibi yetileri ortaya çıkaracak uygun fırsatlar sağlamak zorunda

olduğunu ve hem ekonomik hem de sosyal kültürel gelişmenin lokomotifini olduğunu öne sürmüştür. Güllüpınar (2015) ise benzer şekilde eğitimin; toplum içinde her zaman siyaset, kültür ve ekonominin kesişim noktasında bulunduğunu ve bu konumu sayesinde, toplumsal inşa eden ve yeniden üreten bir süreç olduğunu savunur. Sarıbaş ve Babadağ (2015) bu durumu şu şekilde açıklamışlardır: Eğitim, toplumsal bir olgu olup, onu sistem haline getiren değişkenlerin titizlikle analiz edilmesini gerektirir. Eğitim, çeşitli değişkenleri içinde barındırır ve herhangi bir değişiklikten etkilenir; bu nedenle eğitim sorunları karmaşık bir süreç olarak ortaya çıkar. Özetle, eğitim, birden fazla değişkenin etkileşimiyle ortaya çıkan karmaşık bir süreçtir. Bu değişkenler, toplumsal, politik ve ekonomik sistemlerin yanı sıra amaçlar, içerikler, araçlar, yöntemler ve değerlendirmeler gibi program unsurlarıdır (Açıkalın, 1980). Bunların yanı sıra Okçabol (2005) eğitimin bireylerin gizil güçlerinin ortaya çıkarılması ve yeteneklerinin maksimum seviyeye ulaştırılmasına yardımcı olmak yanında toplumun barış ve beraberlik içinde yaşaması için gerekli insan gücünü yetiştirmek işlevinin de bulunduğunu vurgular.

Eğitimin okullar aracılığıyla bireyleri tek tipleştirmek için kullanıldığı günümüzde yaygın bir söylem haline gelmiştir. Bunlardan en ilgi çekici olanlardan biri ise Gatto (2017) tarafından yazılan “Eğitim: Bir Kitle İmha Silahı” isimli kitaptır. “Okul çocuklarınız için iyi bir yer değil.” diyen Gatto (2017) bu fikrini desteklemek için birçok anı paylaşır kitabında. Okulun aileyi ve esasen tüm toplumsal ilişkileri zayıflattığını söyler. Erken yaşlardan itibaren bir şey öğretilsin diye okula emanet ettiğimiz çocuklarımızın öğrenmekte değil köretilmekte olduğunu savunur. Bu durumun

sonucunda çoğu şeyi yapmaktan ya da sorgulamaktan aciz bireyler yetiştirildiğini ve okulun görevinin de tam olarak bu olduğunu iddia eder. Zorunlu eğitimin demokratik hayatı beslemediğini tam aksine demokratik hayatı sekteye uğratmak için kullanılan bir kitle imha silahı olduğunu öne sürer. Hükümetlerin gelecek nesillerin fiziksel ve psikolojik yönden sağlıklı ve zinde olmasını istemediğini, eğer isteselerdi çocukluk dönemlerinden başlayarak onları 12 ile 20 yıl arasında değişen süreler arasında hareketsiz kalacakları elverişsiz koşulların bulunduğu bir yaşama zorlayıp, bir de üstüne farklı baskı ve tehditlere maruz bırakılmalarına izin vermeyeceklerini belirtir. Hatta okulda eğitim adına bir gelişme varsa, bunun okul sayesinde değil, okula rağmen meydana geldiğine inanır. Sayılan tüm bu tanımlardan anlaşılacağı gibi, eğitim insanoğlunun varoluşundan günümüze dek birçok değişkenden etkilenmiş ve kırılgan ve manipulatif bir süreçtir. Süreci yönetmek ve yön vermek için farklı alanlardan elde edilen verilerin bütünleştirilmesi ve insanın kendini gerçekleştirilmesini önceleyen farklı bakış açıları ile şekillendirilmesi gerekmektedir.

Eğitim Programı ise okuldaki tüm etkinlikleri kapsar ve öğrencilere öğretilmek istenen bilgileri ve hedefleri içerir. Bu programın işlevselliği önemlidir; yani yararlı olmalı ve geniş çerçevede esneklik sağlamalıdır ki farklı okullarda uygulanabilsin. Aynı zamanda toplumun, bilimin ve ekonominin gereklilikleriyle uyumlu olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın amaçlarına uygun olmalı ve öğrencilerin gelişimine katkıda bulunmalıdır. Eğitim Programının avantajları arasında verimliliği artırması, uyum sağlaması, öğrencilere rehberlik etmesi ve etkinliklere yön vermesi bulunur. Öğretim Programı ise Eğitim Programı'nın bir parçasıdır ve

okul öncesi eğitimden 12. sınıfa kadar olan yıllara göre düzenlenmiş ders planlarıdır. Bu program, okullarda öğretilen tüm dersleri içerir ve öğretmenlere rehberlik eder.

Öğretim programları ise 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen 'Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları' ve 'Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri' doğrultusunda hazırlanmıştır (MEB, 2018). Türkiye’de eğitim-öğretim faaliyetlerini düzenleme ve gelecek nesilleri yönlendirme gücünü elinde tutan öncelikli kurum MEB’dir ve bu bakanlık görevini hükümet politikaları doğrultusunda gerçekleştirmektedir. Milli eğitim politikalarının hayata geçirilmesi, eğitim programları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Öğretim programlarının oluşturulmasında, insanın çok yönlü gelişimiyle ilgili mevcut bilimsel bilgi ve deneyimler temel alınarak, tüm unsurlar arasında uyumlu bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu çerçevede, bazı temel gelişim ilkelerine odaklanmak önemlidir. Öğretim programları, gelişimin belirli bir aşamada sonlanmadığı ve yaşam boyu devam ettiği ilkesine dayanmaktadır. Bu nedenle, programlar bireylerin her yaşta gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak destekleyici tedbirler içermelidir (MEB, 2018).

Eğitim ve öğretim programları aracılığıyla gerçekleştirilmeye çalışılan tüm hedefler branşlar bazında da MEB tarafından ayrıca detaylandırılmıştır. Her bir branşın hedeflenen çıktıları ve öğrenme öğretme süreçleri bakanlık eliyle genel bir çerçeve kapsamında şekillendirilmiştir.

Toplumlar, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde sporun genel eğitimde ayrılmaz bir bileşen ve tamamlayıcı bir rol oynadığını uzun süredir kabul etmiştir. Bu sebeple spor, devlet politikaları tarafından

benimsenmiş ve insan yaşamının her aşamasını kapsayacak şekilde desteklenmiştir (Hergüner, 1992). Beden eğitimi ve sporun içeriği ve amaçları zaman içinde değişmiş olsa da yüzyıllar öncesinden günümüze kadar insan hayatında önemli bir yer edinmiştir. İnsan vücudunun belirli hedefler doğrultusunda eğitilmesi fikri, insanlığın varoluşundan bu yana uzanan bir geçmişe sahiptir (Tayga, 1990). Beden Eğitimi dersi, diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de okul öncesi eğitimden başlayarak ilkokul, ortaokul ve lisede kendi öğretim programları çerçevesinde zorunlu bir ders olarak yer almaktadır (Usluoğlu, 2014).

Beden ve ruh sağlığının geliştirilmesinde etkili bir araç, hareketin çeşitli yönlerini ve prensiplerini içeren beden eğitimi ve spor eğitimidir (İnal, 2013). En yaygın tanımla program geliştirme, eğitim programlarının planlanması, hayata geçirilmesi, değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerin sonuçlarına dayanarak yeniden düzenlenmesi sürecidir (Erden, 1998). Ancak elbette ki programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin programı ele alış biçimleri ve kendi ideolojileri de bu noktada devreye girmektedir. Çünkü öğretim programlarının okullarda etkin biçimde uygulanması ve amaçlara ulaşılmasında en kritik faktör öğretmenlerdir. Geliştirilen öğretim programlarının ne düzeyde uygulanabilir olduğu hem genel anlamıyla hem de programın temel öğeleri kapsamında güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesinde öğretmenlerin görüşlerine başvurulması gereklidir (Selbi Yalnız, 2019). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda 1982'de beden eğitimi ve spor terimleri ilk kez yer almıştır. 1983-1984 öğretim yılında “Spor Gelişim Çalışmaları Yönergesi ve 1984 Programları” ile beden eğitimi ders saati 3 saat olarak belirlenmiştir. İlköğretim kurumlarında 8 yıllık program

bütünlüğünü sağlamak amacıyla 1988'de beden eğitimi programı geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Ülkemizde uygulamada olan 2018 yılı beden eğitimi ve spor dersi öğretim programını incelemeden önce tarihsel süreçte Türkiye’de beden eğitimi dersi öğretim programlarında yaşanan değişime göz atmak gerekmektedir. Bu kapsamda ilk olarak bu dersin Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki durumu karşımıza çıkmaktadır. Enderun Mektebi'nde beden eğitimi, II. Mahmut döneminde ders olarak yer almış ve binicilik, güreş, atlama, cirit, okçuluk gibi aktiviteler bu kurumlarda gerçekleştirilmiştir (Akkutay, 1984). Ayrıca, askeri okullarda da beden eğitimi ve spor, Acemioğlan ve Canbazhaneler'de askeri talim olarak uygulanmıştır (Bilge, 1989). Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren beden eğitimi dersi zamanla değişikliklere uğramıştır. 1968'de cimdastik olarak bilinen "Beden Eğitimi" dersi için düzenlemeler yapılmış, 1981'de engelli öğrencilerin eğitime yönelik önemli genelgeler yayımlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda 1982'de beden eğitimi ve spor terimleri ilk kez yer almıştır. 1983-1984 öğretim yılında “Spor Gelişim Çalışmaları Yönergesi ve 1984 Programları” ile beden eğitimi ders saati 3 saat olarak belirlenmiştir. İlköğretim kurumlarında 8 yıllık program bütünlüğünü sağlamak amacıyla 1988'de beden eğitimi programı geliştirilmiş ve uygulanmıştır. 1997-1998 öğretim yılında ilköğretim okullarında beden eğitimi ders saatleri birinci kademe için 2 saat, ikinci kademe için ise 1 saat olarak düzenlenmiş, 2009'da seviyelere göre gruplandırılan “Ortaöğretim Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı” hayata geçirilmiştir. Bu programda öğrenme alanları ve alt öğrenme alanları belirlenmiş, her bir alan için bilişsel, duyuşsal ve psikomotor

kazanımlar tanımlanmıştır (MEB, 2007). 2009 yılında temel eğitim programından ayrılarak oluşturulan ortaöğretim programı, 2017 ve 2018 yıllarında yenilenmiştir (Aydın vd., 2022).

Beden eğitimi ve spor dersinin amacı, öğrencilerin hayatları boyunca kullanabilecekleri hareket becerileri, sağlıklı yaşam alışkanlıkları, kavramları ve stratejilerini geliştirerek öz yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini kazanmalarını sağlamaktır (MEB, 2018). Ortaokuldaki Beden Eğitimi ve Spor dersi, ilkokuldaki 'Oyun ve Fiziki Etkinlikler' dersinin devamı niteliğindedir. Beşinci ve yedinci sınıflarda, sporlara hazırlayıcı oyun uygulamalarıyla ilerlenirken, sekizinci sınıfta farklı spor ve etkinlik gruplarındaki hareket becerileri geliştirilir (MEB, 2013). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı, 2018'de güncellenmiş ve MEB tarafından öğretmenlerin dikkat etmesi gereken 12 ana konuyu detaylı bir şekilde içermektedir. Bu program, ortaokul 5-8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin gelişim ihtiyaçları ve eğitim önceliklerini temel alarak “Hareket Yetkinliği” ve “Aktif ve Sağlıklı Hayat” olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişim alanına odaklanmıştır. Aynı zamanda, beden eğitimi ve spor etkinlikleri içinde öz yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirme imkânlarına vurgu yapmak amacıyla bu alanlara ilişkin kazanımlara yer verilmiştir. Programın önemli bir bileşeni olan FEK ders kazanımlarıyla ilişkilendirilmiş ve görsel destek sağlayarak oyunlaştırılmış hareket becerileri ve oyunları sunmaktadır (MEB, 2018). MEB, Talim ve Terbiye Kurulu’nun 19.01.2018 tarihli ve 6 sayılı kararıyla onaylanan ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programını, yapılandırmacı bir yaklaşımla oluşturmuş ve okulların kullanımına sunmuştur (MEB, 2018). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim

programının temel hedefi, öğrencilerin yaşamları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejilerini kazanmaları yanı sıra öz yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirerek bir sonraki öğrenim seviyesine hazırlanmalarını sağlamaktır (MEB, 2018).

Ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı, yapılandırmacı yaklaşım esaslarına dayanan bir çerçevede oluşturulmuş ve önceki programlarla paralel olarak geliştirilmiştir. Bu yapı, bireyi merkeze alan, etkileşimli öğrenme ortamlarını teşvik eden, süreç odaklı ölçme-değerlendirme yöntemlerini benimseyen ve beden eğitimi öğretmenlerine önemli görevler yükleyen bir yapıdadır; bu özellikler MEB tarafından vurgulanmıştır (MEB, 2018). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir (MEB, 2018).

Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)

Youth Sport Trust (YST) gençlerin yaşlarına ve gelişimlerine göre ilerleyebilecekleri bir spor yolunu oluşturmak amacıyla TOP Programları adı verilen bir dizi ilerleyici program geliştirmiştir (YST, 2002a). 1994 yılında İngiltere'de kurulan ve kayıtlı bir hayır kurumu olan Youth Sport Trust gençlere kaliteli beden eğitimi ve spor programları sunmayı amaçlayan TOPs programını oluşturmuştur. Bu program, ilkokul öğretmenleri için tasarlandı ve TOP Play ve TOP Sport gibi programların yanı sıra bir dizi farklı program içermektedir. TOP Play, 4 ila 7 yaş arasındaki çocukların

temel oyun becerilerini geliştirmeye odaklanırken, TOP Sport ise 7 ila 11 yaş arasındaki çocuklara çeşitli spor dallarında beceri kazandırma imkânı sunarak, TOP Play kartlarında yer alan temel becerileri ilerletmeyi amaçlamaktadır. Daha sonra TOP Dans ve TOP Jimnastik gibi ek TOP programları ortaya çıkmıştır. İlk olarak 1996/97 yıllarında İngiltere'deki ilkokullara tanıtılan TOP Play ve TOP Sport programları, 2002'de revize edilmiş Ulusal Beden Eğitimi Müfredatına uyumlu hale getirilmek amacıyla ikinci bir aşamadan geçmiştir (Department for Education and Employment and the Qualifications and Curriculum Authority 1999).

Düzenlenen TOP Programlarının temel hedefleri ise şunlardır (YST, 2002b).

- İlköğretim beden eğitimi öğretmenlerine destek ve Mesleki Gelişim sağlamak; beden eğitimi konusunda uzman olmayan öğretmenlere yardımcı olmak,
- 2000 Ulusal Müfredatının sunumunu desteklemek ve tamamlamak,
- Öğrenci öğrenimini müfredat genelinde desteklemek,
- Okul tabanlı uygulamaların geliştirilmesini teşvik etmek için beden eğitimi ve okul sporu standartlarını yükseltmek,
- Kapsayıcı uygulamaları desteklemek ve geliştirmek,
- Öğretmenlerin beden eğitimi alanındaki bilgi düzeyini ve güvenini artırarak öğretim standartlarını yükseltmek,
- Beden eğitiminin önemini vurgulayarak statüsünü yükseltmek,
- Çocukların beden eğitimi başarılarını artırmak,

- Gençlere keyifli fiziksel etkinlikler ve spor imkanları sunmak.

TOP Play ve TOP Sport, başlangıçtaki TOP Programlarının ikisini temsil etmektedir ve ilk olarak Nisan 1996'da 4 ila 11 yaş arasındaki çocuklara yüksek kalitede beden eğitimi ve sporun sunumunu desteklemek amacıyla 2000 ilkokulda uygulanmıştır. Hedefleri arasında Nisan 1999'a kadar 19.000 ilkokul ve 33.000 topluluk alanına erişerek 4 milyondan fazla çocuğa ulaşmak yer almıştır (Department of National Heritage, 1996). Bir yıl sonrasında ise 94 yerel eğitim otoritesinin TOP Play ve TOP Sport'u okullarında benimsediği ve bu kadar kısa süre içinde programın İngiltere genelinde 2.438 okula ulaştığı belirtilmiştir (YST, 1997).

Yurt dışında TOPs hakkında çok sayıda çalışma yapılmış ve bu yöntemi detaylı bir şekilde ele alan makaleler yayınlanmıştır. TOPs programının temel hedefleri arasında, beden eğitimi ve okul sporu standartlarının iyileştirilmesi, kapsayıcı uygulamaların desteklenmesi ve geliştirilmesi, öğretmenlerin bilgi düzeyinin ve özgüveninin artırılmasıyla beden eğitimi öğretim standartlarının yükseltilmesi, beden eğitiminin öneminin vurgulanması, öğrencilerin beden eğitimi başarısının artırılması ve keyifli fiziksel aktiviteler ile sporun teşvik edilmesi yer almaktadır (Haskins 2003). Top Play ve Top Sport, beden eğitimi ve spor etkinliklerinin kalitesini geliştirmek amacıyla İngiltere ve İskoçya'da öğretmen adayları, mevcut öğretmenler ve spor antrenörlerine destek olmak için üretilen kartlardır. Bu kartlar, çeşitli seminerler ve kurslar yoluyla ilgili kişilere tanıtılmış ve uygulanmaya başlamıştır (Torphe, 2013).

Türkiye'de ise bu program Uluslararası İlham projesinden esinlenilerek geliştirilmiştir. MEB Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan bu kartlar, müfredata dâhil edilmiş ve ilgili kişilerin eğitimi için çalışmalar yapılmıştır. FEK'nın ülkemizdeki uyarlanması ve geliştirilmesini destekleyen kurumlar arasında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi ve MEB yer almaktadır. International Inspiration, 2012 Londra Olimpiyat Oyunları için geliştirilmiş bir projedir ve temel hedefi beden eğitimi ve sporu bireylerin günlük yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline getirmektir. Bu kartlar, 5 ülkede uygulandıktan sonra 2012'ye kadar yaklaşık 12 milyon çocuğa ulaşmayı hedefleyerek 20 ülkede daha uygulanması planlanmıştır. Projeyi destekleyen kurumlar arasında British Council, Birleşik Krallık Spor Kurumu, UNICEF, İngiltere Uluslararası Kalkınma Bakanlığı, İngiltere Dışişleri Bakanlığı, İngiltere Olimpiyat Vakfı ve Londra Olimpik Oyunları Organizasyon Komitesi yer almaktadır (Usluoğlu, 2014).

Ülkemizdeki eğitim sistemindeki 4+4+4 modeline geçişle birlikte, ortaokul seviyesindeki beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı 2013-2014 eğitim-öğretim yılında yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme kapsamında, beden eğitimi ve spor öğretmenlerine derslerde yardımcı olmak amacıyla FEK oluşturulmuştur. FEK İngiltere ve İskoçya'da öğretmenlik eğitimi alanlar, okullarda çalışan öğretmenler, koçlar ve spor eğitimi veren eğitimciler için önemli bir kaynak olarak geliştirilmiştir. Bu kartlar, beden eğitimi ve fiziksel etkinlikleri kapsayan TOPs kartlarından ilham alınarak yüksek kalitede ve destekleyici nitelikte oluşturulmuştur.

Ülkemizde kullanılan FEK iki grupta toplanır: sarı ve mor kartlar. İlk çocukluk dönemi için (6-9 yaş arası) hazırlanan sarı kart grubunda “Temel hareket becerileri ve kavramları kartı, öğretmen kartı, birleştirilmiş hareket kartları, sağlık anlayışı kartları, spor engel tanımaz kartları, hareket yetkinliği kartları ve fiziksel etkinlik ve beslenme piramidi kartları” gibi toplamda 34 farklı kart bulunmaktadır. İkinci çocukluk dönemi (10-13 yaş arası) için hazırlanan mor kart grubunda ise "öğretmen kartları, file ve raket oyunları, hücum oyunları, vurma ve yakalama oyunları, etkin katılım, sağlık anlayışı ve spor engel tanımaz" gibi toplamda 49 farklı kart bulunmaktadır (MEB, 2012b). FEK öğrencilerin belirli kurallar içinde oyunları anlamalarına, oluşturmalarına ve komutlarla birlikte oynayarak hareket gelişimlerine katkı sağlamanın yanı sıra bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimine de yardımcı olmaktadır (MEB, 2013). FEK’nda öğrencilerin fiziksel, sosyal ve psikolojik alanlarını geliştirecek kartlar mevcuttur. Öğretmenlerin kolaylıkla uygulama yapabilmeleri için kartlarda gerekli açıklamalar bulunmaktadır ve bu kartlar sınıf ortamında, okul bahçesinde veya spor salonlarında uygulanabilecek oyunlardan oluşmaktadır (Atlı, 2017).

Öncesinde de belirtildiği gibi 2018’de başlatılan programın en önemli değişikliği, programın hedeflerine ulaşmada öğretmenler ve öğrencilere rehberlik sağlamak amacıyla FEK’nın kullanılmasıdır (MEB, 2018). Bakanlığın tavsiye niteliğinde yayınladığı bu kartların beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından kullanılacakları varsayılmıştır. Öğretmenlerin sözü edilen kartlara ulaşmaları için her okula birer adet basılı olarak gönderilmiştir; ayrıca internet üzerinden de erişim sağlanmıştır. Ancak işin aslına bakmak üzere

okullara ve öğretmenlerin FEK hakkındaki görüşleri ve bu kartların kullanımı konularında somut bir adım atılmamıştır. Bu nedenle bu kartların işlevselliği ve öğretim programına katkısı halen muallaktır. Üzerinden geçen yıllara rağmen birçok öğretmenin FEK konusundaki bilgisi maalesef kâğıt üzerinde kalmıştır. 2018 beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında, öğrenme hedeflerine ulaşmak için ilgili FEK yönlendirme bilgileri bulunmaktadır (MEB, 2018).

FEK İçerik

Fiziksel Etkinlik Kartları sarı ve mor kart gruplarından oluşmaktadır.

Mor kart grubunda;

- Öğretmen Kartları,
- File ve Raket Oyunları,
- Hücüm Oyunları,
- Vurma ve Yakalama Oyunları,
- Etkin Katılım,
- Sağlık Anlayışı ve
- Spor Engel Tanımaz kartları yer almaktadır.

Sarı kart grubunda ise;

- Öğretmen Kartı,
- Temel Hareket Becerileri Kartları,
- Temel Hareket Kavramları Kartı,
- Birleştirilmiş Hareket Kartlar,
- Sağlık Anlayışı Kartları,
- Spor Engel Tanımaz Kartı ve

- Fiziksel Etkinlik ve Beslenme Piramidi Kartı yer almaktadır.

FEK Mor Kartlar

Her bir Fiziksel Etkinlik Kartının ön yüzünde çocukların özelleşmiş ve sporla ilişkili hareket becerilerini geliştirmeyi içeren aşağıdaki açıklamalar yer alır.

- Etkinliğin/oyunun kısa bir açıklaması ve görsel sunumu
- Güvenlik kuralları ve nasıl sağlanması gerektiği
- Gerekli ekipman önerileri
- Öğretimsel uyarılma ve tavsiyeler

Aşağıdaki başlıklar FEK içeriğini açıklar:

Açıklama: Öğretmenlere etkinliği anlamalarına yardımcı olur, saha boyutları ve oyuncu sayıları gibi pratik bilgiler sunar.

Güvenlik: Çocuklar için güvenli bir ortam oluşturmayı hedefler, kontrol edilmesi gereken güvenlik noktalarını belirtir.

Ekipman: Öğretmenlere her etkinlik için gerekli malzemeleri net bir şekilde gösterir.

Öğretimsel Uyarlamalar: Öğrenme zorluğu yaşayan veya sınırlı hareket kabiliyetine sahip olan öğrenciler için öneriler sunar, etkinlikleri onlara uygun hale getirme yollarını önerir.

FEK'nın arka yüzünde 4 ana öge bulunmaktadır:

1. Öğrenme Anahtarı: Beceri Öğrenme ve Taktik Öğrenme
2. Çeşitlendirme: Daha Kolay ve Daha Zor
3. Değerlendirme ve İyileştirme
4. Sağlık Anlayışı

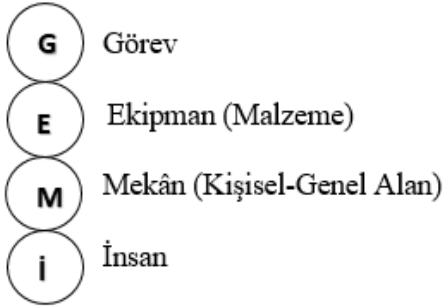
Fiziksel Etkinlik Kartlarının arka yüzünde bulunan öğeler detaylı olarak aşağıdaki şekilde açıklanabilir:

1. Öğrenme Anahtarı

Çocukların beceri öğreniminde vurgulanan noktalar, becerilerini arttırmaya odaklanır. Taktik öğrenmede ise, kazanılan becerilerin geliştirilmesi ve çeşitli durumlara uygulanması için farklı alternatifler sunulur. Bu şekilde öğrenciler, beceri ve taktiklerini daha geniş bir perspektiften geliştirme fırsatı bulurlar.

2. Çeşitlendirilme

Etkinliklerin ve oyunların çeşitlendirilmesi için dört ana başlığı temsil etmek üzere GEMİ sözcüğünün baş harfleri kullanılmıştır.

“Daha Kolay...” ve “Daha Zor...” bölümlerinde, oyunların ve etkinliklerin çeşitlendirilmesi için, başlıkta belirtilen temel konulara odaklanarak farklı öneriler sunulmuştur. Bu öneriler, etkinliklerin zorluk seviyelerini değiştirerek çeşitlilik sağlamayı amaçlamaktadır.

3. Değerlendirme ve İyileştirme

Bu değerlendirmeler, öğretmenlere çocukların gelişimlerini gözlemleyerek ve yapılandırmacı öğrenme anlayışını temel alarak

yapmaları için rehberlik eder. Bu yaklaşım, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını ve kendi öğrenme yolculuklarını desteklemeyi hedefler.

4. Sağlık Anlayışı

Bu bilgiler, öğrencilerin fiziksel etkinlikleri yaparken doğru teknikleri kullanmalarını ve sağlıklarını korumalarını sağlar. Öğrencilere etkinliklerin öncesinde, esnasında ve sonrasında vücutlarını nasıl doğru bir şekilde kullanacaklarını öğreterek sağlıklı alışkanlıklar kazandırmayı amaçlar. Aynı zamanda fiziksel etkinliklerin sağlıklı olan ilişkisini anlamalarına yardımcı olur.

1. Grup: FEK Mor Kartlar - Hücüm Oyunları

FEK’ndan Mor Kartlar birinci grupta Hücüm Oyunları (1.-25. Kartlar) yer almaktadır. Bu kartların içeriği aşağıdaki şekilde verilmiştir:

1. Hazine Sandığı
2. Labirentten Çıkma
3. Pas Ver
4. 1-2-3-4
5. Beş Pas
6. Paslı Ebelemece
7. Boşluğu Bul
8. Alanı Korumak
9. Çok Kaleli Oyun
10. Kanat Oyunu

11. Çizgide Top

Ek Kart

Spor Engel Tanımaz

FEK, hücum oyunlarında yer alan basketbol, futbol, hentbol, hokey, korfbol gibi sporlara özgü becerileri geliştirmek için tasarlanmıştır. Bu kartlar, hücum oyunlarında kullanılan becerileri belirli bir oyun düzeninde sunar. Etkinlikler, beceri seviyelerine göre sıralanmış ve basitten karmaşığa doğru ilerlemektedir.

Mor Kartlar aşağıdaki alanları kapsamaktadır.

- **Hazine Sandığı, Labirentten Çıkma –**
Topla hareket etmek
- **Pas Ver, 1-2-3-4 –**
Pas atma ve alma
- **Beş Pas, Pashı Ebelemece, Boşluğu Bul, Alanı Korum –**
Savunma oyuncularına karşı paslaşma
- **Çok Kaleli Oyun, Kanat Oyunu, Çizgide Top –**
Farklı sayı kuralları ve oyun bölgeleri olan takım oyunları
- **Spor Engel Tanımaz –**
Engelli ve hareket sınırlılığı olan çocukları etkinliklere en üst düzeyde katılımını sağlamak için öneriler sunmaktadır.

Yukarıda listelenen tüm oyunlar için ayrı ayrı kartlar hazırlanmıştır.

2. Grup: FEK Mor Kartlar - File ve Raket Oyunları

FEK Mor Kartlar ikinci grupta File ve Raket Oyunları (27.-45. Kartlar) yer almaktadır. Bu kartların içeriği aşağıdaki şekilde verilmiştir:

1. Hazır mısın?
2. Uçan Toplar
3. Seken Topu Karşılama
4. Servis At
5. Servisi Karşıladım
6. Uzağa, Yakına, Yana
7. İkiye İki
8. Puanı Kazan

Ek Kart

Spor Engel Tanımaz

FEK, badminton, masa tenisi, tenis ve voleybol gibi file ve raket oyunları için gerekli becerilerin geliştirilmesini hedefler. Bu kartlar, bu oyunlarda kullanılan becerileri belirli bir oyun düzeninde sunar. Etkinlikler, beceri seviyelerine göre sıralanmış ve basitten karmaşığa doğru ilerlemektedir. Kartlar aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

- **Hazır mısın? –**
Top ve raket koordinasyonu geliştirmek
- **Uçan top, Sekeni karşılama –**

Uçan nesnenin nereye gideceğini kestirmek ve yakalamak için pozisyon almak, nesneyi takip etmek, topun hızını kontrol etmek

- **Servis at –**
Topa vurma, ağırlık aktarımına ve zamana dikkat etmek
- **Servisi Karşıladım –**
Topu oyun alanının içine atmak
- **Uzağa, Yakına, Yana –**
Topu belirlenen sürede oyunda tutmak ve oyun alanında belirlenen hedef noktalarına etkili atış yapmak
- **Puan kazan –**
Sayı almak için belli alanlara atış yapmak
- **İkiye iki –**
Eş uyumlu çalışmayı sağlamak
- **Spor Engel Tanımaz –**
Engelli ve hareket sınırlılığı olan çocukların etkinliklere üst düzeyde katılımını sağlamak için öneriler sunmaktadır.
Yukarıda listelenen tüm oyunlar için ayrı ayrı kartlar hazırlanmıştır.

3. Grup: FEK Mor Kartlar - Vurma ve Yakalama Oyunları

FEK Mor Kartlar üçüncü grupta Vurma ve Yakalama Oyunları (45.-68. Kartlar) yer almaktadır. Bu kartların içeriği aşağıdaki şekilde verilmiştir.

1. At, İzle, Yakala
2. Koşan Top
3. Hedefi Vur

4. Hızlı Koş
5. Hızlı Koş Güvenli Yakala
6. Hedefe Fırlat
7. İsabetli Atış
8. Zincirleme Atış
9. Şırnak Beyzbolu

Ek Kart

Spor Engel Tanımaz

FEK futbol, hokey, tenis gibi oyunlar için gereken vurma ve yakalama becerilerini geliştirmeyi hedefler. Bu kartlar, vurma ve yakalama oyunlarında kullanılan becerileri belirli bir oyun düzeninde sunar. Etkinlikler ve oyunlar, zorluk seviyelerine göre sıralanmıştır, basitten karmaşığa doğru ilerler. Kartlar aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

- **At, İzle, Yakala –**
Atma ve tutma becerileri
- **Koşan Top –**
Paslaşma, atma ve karar almanın vurgulandığı bir oyun
- **Hedefi Vur –**
Atma ve doğru hedefe isabet ettirebilme
- **Hızlı Koş –**
Koşma ve topu hedefe atma becerisinin geliştirilmesi
- **Hızlı Koş, Güvenli Yakala –**
Koşma, yer tutma ve yakalama becerisi
- **Hedefe Fırlat –**

İsabetli Atış – Hedefe isabetli atış / yuvarlama becerilerinin geliştirilmesi

- **Zincirleme Atış –**

Art arda yakalama becerileri ve hızlı koşmayı gerektiren bir oyun

- **Şırnak Beyzbol –**

Atma, vurma, topu tutma, koşma ve karar almanın vurgulandığı bir oyun

- **Spor Engel Tanımaz –**

Engelli ve hareket sınırlılığı olan çocukların etkinliklere en üst düzeyde katılımını sağlamak için öneriler sunmaktadır.

Yukarıda listelenen tüm oyunlar için ayrı ayrı kartlar hazırlanmıştır.

4. Grup: FEK Mor Kartlar - Etkin Katılım

FEK Mor Kartlar dördüncü grupta Etkin Katılım Oyunları (69.-106. Kartlar) yer almaktadır. Bu kartların içeriği aşağıdaki şekilde verilmiştir:

- Geleneksel Çocuk Oyunları (Oğuz ve Ersoy, 2007)

1. Yedi Kale (Kule)
2. Hamam Kubbe
3. Çember Çevirme /Ayakkabı Saklama

- Açık Alan Oyunları

1. İş Birliği yapalım
2. Yönümüzü Bulalım (Oryantiring)
3. Problemi Çözdüm
4. Uçan Daire

- Dans Ediyorum

1. Adımlar
 2. Yer Değiştirmeler - Dönüşler
 3. Grup Dansları
- Kültürümü Tanıyorum
 1. Halk Oyunları - Kafkas
 2. Halk Oyunları - Zeybek
 3. Halk Oyunları - Atabarı
 - Biz Bir Takımız
 1. İletişim Yolları
 2. Eşini Yönlendir
 3. Puan Topla

Ek Kartlar

Sağlık Anlayışı I ve Sağlık Anlayışı II

FEK, geleneksel çocuk oyunlarını tanıtarak, dans becerilerini geliştirerek, açık alanda oynanabilecek etkinlikleri sunarak ve engelli öğrencilerle empati kurma yeteneğini destekleyerek çocuklara yöneliktir. Bu kartlar, çocuklara geniş bir oyun yelpazesi sunarak farklı becerilerin gelişimine katkıda bulunmayı amaçlar. Kartların içerikleri aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

- **Yedi Kale (Kule), Hamam Kubbe –**
Hedefi vurma becerileri
- **Çember Çevirme / Ayakkabı Saklama –**
Nesne kontrolü sağlama, sıçrama
- **İşbirliği Yapalım, Problemi Çözdüm –**
İşbirlikli çalışma ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi
- **Yönümüzü Bulalım –**

En kısa sürede ve az hata ile hedefe ulaşma

- **Uçan Daire –**
Atma, tutma ve sayı yapma
- **Adımlar, Yer Değiştirmeler, Dönüşler –**
Ritme uygun vücudu hareket ettirme
- **Grupla Dans –**
Müziği dinleyerek eş / grup ile çalışma
- **İletişim Yolları, Eşini Yönlendir –**
Farklı iletişim yolları kullanarak problem çözme becerileri
- **Puan Topla –**
Atma, vurma, uzun saplı araçlar kullanma

Yukarıda listelenen tüm oyunlar için ayrı ayrı kartlar hazırlanmıştır.

5. Grup: FEK Mor Kartlar - Ek Kartlar

FEK Mor Kartlar grubunda yer alan Ek Kartlar kategorisinde “Dersi Destekleyecek Fikirler” aşağıdaki şekilde detaylandırılmış ve her bir başlık altında örnek etkinlikler ve sorular verilmiştir:

- **Isınma**
Çocuklar, Bir dizi ısınma egzersizini yapabiliyor ve amaçlarını anlatabiliyor mu?
- **Egzersizin kalbe etkileri**
Çocuklar, Kalp atışlarındaki değişmeyi hissedebiliyor ve açıklayabiliyor mu? Egzersizin kalbe olan yararlarını açıklayabiliyor mu?
- **Egzersizin nefes üstündeki etkisi**
Çocuklar, Nefes alma hız ve derinliğinin egzersiz sırasında neden arttığını anlatabiliyor mu?

- **Egzersizizin vücut sıcaklığı ve görünüşü üzerindeki etkileri**
Çocuklar, Egzersiz sırasında vücut sıcaklığında ve görünüşünde oluşan değişiklikleri açıklayabiliyor mu?
- **Etkinlik yoğunluğunun izlenmesi**
Çocuklar, Farklı oyunların veya oyunlar içindeki farklı rollerin yoğunluğunu izleyebiliyor mu ve oyun oynamanın sağlık açısından yararlarını anlatabiliyor mu?
- **Oyun oynamanın sağlık açısından yararları**
Çocuklar, Farklı oyunların veya oyunlar içindeki farklı rollerin yoğunluğunu izleyebiliyor mu ve oyun oynamanın sağlık açısından yararlarını anlatabiliyor mu?
- **Okul dışında aktif olmak**
Çocuklar, Okul içinde ve dışında oyun oynama olanaklarına erişebiliyor mu?
- **Soğuma**
Çocuklar, Bir dizi soğuma egzersizini yapabiliyor, tanıyor ve amaçlarını anlatabiliyor mu?

FEK Sarı Kartlar

FEK sarı kartlar grubu, ilkokuldaki çocukların hareket yetkinliklerini geliştirmeye odaklanan bir alt öğrenme alanını oluşturan temel hareket becerileri, hareket kavramları ve oyun stratejilerini içeren etkinliklerden oluşmaktadır. Bu kartlar, çocukların yer değiştirme, dengeleme, nesne kontrolü ve çeşitli birleştirilmiş hareketleri içeren aktivitelerle gelişimlerine destek olmayı hedefler. Birleştirilmiş hareketlere ait oyunlar aşağıdaki konuları geliştirmek için tasarlanmıştır:

- **Kuyruk Yakalama –**
En Çok Top Bizde - Yakalama, alma, tutma
- **Bayrak Yarışı Oyunları –**

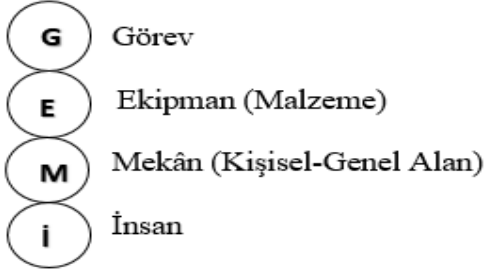
Koşma, uzun saplı araçlarla top sürme, atlama, eğilme

- **Hedef Oyunları –**
Rekabetçi nişan alma
- **Atma ve Vurma –**
Atma, tutma, seken topa vurma
- **Yuvarlama ve Tutma –**
Yuvarlama, hedefe top atma
- **Tırtıl Oyunu –**
Yuvarlama ve vurma
- **Hareketli Hedef Vurma –**
Yuvarlama yapılırken vurma oyunu, atma, tutma

FEK Sarı kartların ön yüzlerinde, hareket ve oyunların kısa açıklamaları ve görsel sunumlarına ek olarak, güvenlik önlemleri ve gereken ekipmanlar hakkında bilgi bulunur. Arka yüzlerinde ise bu aktivitelerde dikkat edilmesi gereken öğrenme stratejileri, etkinliklerin çeşitlendirilmesi, değerlendirme ve iyileştirme süreçleri ile sağlık perspektifi hakkında bilgiler yer alır.

Öğrenme Anahtarı: Temel öğretme noktaları, çocukların beceri kazanımı ve gelişimine destek olmak için önemli noktalardır.

Çeşitlendirilme: Bu durum, etkinliklerin ve oyunların çeşitlendirilmesi amacıyla GEMİ kelimesinin baş harflerinden oluşan dört ana başlığın kullanıldığını gösterir.

Bu bölümler, etkinlikleri öğretmenlere farklılaştırma ve çeşitlendirme imkanı sunmak için "Daha Kolay" ve "Daha Zor" seçeneklerini içerir. Bu seçenekler, başlıklardaki belirli alanları göz önünde bulundurarak çeşitli öneriler sunar.

Değerlendirme ve İyileştirme: Bu değerlendirmeler, yapılandırmacı öğrenme ilkelerini temel alarak çocukların gelişimine odaklanır ve öğretmenlere bu doğrultuda yardımcı olur.

Sağlık Anlayışı: Fiziksel etkinlik kartları, çocuklara etkinlikler öncesinde, sırasında ve sonrasında bedenlerini nasıl kullanacaklarını öğreten bilgiler içerir. Ayrıca fiziksel etkinliklerin sağlıkla ilişkisini vurgular ve bu konuda bilinçlenmelerini sağlar.

FEK Sarı Kartlar- Temel Hareket Becerileri

FEK Sarı Kartlar kategorisindeki Temel Hareket Becerileri dört ana kategori altında ele alınmıştır. Bunlara ek olarak, Ek Kartlar kategorisinde de beş başlık bulunmaktadır.

I. Yer Değiştirme Hareketleri

1. Yürüme I
2. Yürüme II
3. Koşma
4. Atlama - Sıçrama

5. Adım Al - Sek
6. Galop - Kayma
7. Yuvarlanma
8. Tırmanma

II. Dengeleme Hareketleri

9. Eğilme
10. Esnetme
11. Dönme - Salınım
12. Ağırlık Aktarımı
13. Atlama - Konma
14. Başlama - Durma
15. Dinamik Statik Denge
16. Duruş - Oturuş
17. İtme – Çekme

III. Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler

18. Topa Alışma Çalışmaları
19. Atma - Tutma
20. Yakalama
21. Ayakla Vurma
22. Yuvarlama
23. Durdurma - Kontrol
24. Top Sürme
25. Raketle Vurma
26. Uzun Saplı Araçla Vurma

IV. Birleştirilmiş Hareketler

27. Kuyruk Yakalama Top Toplama Oyunu
28. Bayrak Yarışı Oyunları
29. Hedef Oyunları

30. Atma - Vurma Oyunları
31. Yuvarlama - Tutma Oyunları
32. Tırtıl Yakan Topu
33. Hareketli Hedef Vurma Oyunları

Ek Kartlar

- Spor Engel Tanımaz
- Sağlık Anlayışı I ve Sağlık Anlayışı II
- Beslenme / Fiziksel Etkinlik
- Temel Hareket Kavramları

Yukarıda listelenen tüm oyunlar için ayrı ayrı kartlar hazırlanmıştır.

FEK Sarı Kartlar grubunda yer alan Ek Kartlar:

Sağlık Anlayışı 1 kategorisinde “Dersi Destekleyecek Fikirler” aşağıdaki şekilde detaylandırılmış ve her bir başlık altında örnek etkinlikler ve sorular verilmiştir.

Isınma

Bu açıklamalar, ısınmanın önemini ve etkilerini vurgulamakta. Isınma, vücudun enerjik aktivitelere hazırlanmasını sağlar ve sakatlanmaları önlemeye yardımcı olur. Etkinlikler, farklı koşu biçimlerini, hareketli oyunları, eklem hareketlerini ve sıcaklığı yükselten ancak nefesi kesmeyen etkinlikleri içerir. Isınma sonrasında ise öğrencilerin sıcaklık ve nefes alışverişlerindeki değişiklikleri değerlendirerek vücutlarının hazır olma durumunu anlamalarına yardımcı olunur.

Nefes Nasıl Gözlenir?

Bu yöntem, öğrencilerin ısınma ve enerjik aktiviteler sonrasında nefes alışverişlerindeki değişimi fark etmelerine yönelik

etkili bir uygulama. Bir el karına, diğer el göğse konulur ve öğrencilere ısınma öncesi ve sonrasında bu değişimleri hissetmeleri için fırsat verilir. Bu, nefes alma ve vücut durumu arasındaki bağı fark etmelerine yardımcı olabilir.

Nefes ölçeği: *Çok Yavaş- Sessiz
*Çok Hızlı- Gürültülü Derin

Kalp Atışı Nasıl Gözlenir?

Bu uygulama, öğrencilerin kalp atışlarını fark etmelerine yardımcı olur. Göğüs kemiğinin altına bir el yerleştirilir ve öğrencilere kalp atışlarını hissetmeleri için fırsat verilir. Etkinlik öncesi, sırası ve sonrasında öğrencilere kalp ölçeği kullanarak kalp atış hızlarını ve şiddetini hissetmeleri ve hangi etkinliklerde bu atışların değiştiğini gözlemlmeleri istenir. Bu, vücutlarının nasıl tepki verdiğini anlamalarına yardımcı olabilir.

Kalp Ölçeği: *Çok Yavaş- Tap-Tap
*Çok Hızlı- Güm- Güm

Vücut Sıcaklığı Nasıl Gözlenir?

Bu, öğrencilerin vücut ısısındaki değişiklikleri anlamalarına yardımcı olabilecek bir etkinlik. Öğrencilere etkinlik öncesi, sırası ve sonrasında vücut ısını kontrol etmeleri, termometre şeridini kullanmaları ve birbirlerinin yüzlerine bakarak değişiklikleri gözlemlmeleri söylenir. Farklı tempoda ve yoğunlukta aktiviteler yaparak vücut ısısındaki değişiklikleri hissetmeleri ve sıcaklık ölçeğini kullanarak bu değişimleri açıklamaları istenir. Bu şekilde vücutlarının farklı aktivitelere nasıl tepki verdiğini anlayabilirler.

Sıcaklık Ölçeği: *Donma
*Kaynama

FEK Sarı Kartlar grubunda yer alan Ek Kartlar:

Sağlık Anlayışı 2 kategorisinde “Dersi Destekleyecek Fikirler” aşağıdaki şekilde detaylandırılmış ve her bir başlık altında örnek etkinlikler ve sorular verilmiştir:

Beden Parçalarını Kullanma

Bu etkinlik, öğrencilere fiziksel aktivitenin bedenin büyümesi, gelişimi ve sağlığı üzerindeki etkilerini anlatmayı amaçlar. Etkinliklerde üst, alt ve tüm vücudun kullanılabileceği belirtilir. Ardından öğrencilerden yaptıkları etkinlikler sonrasında hangi vücut bölgelerini kullandıklarını tanımlamaları istenir. Örneğin, kollar, bacaklar, dizler, dirsekler, bilekler, omuzlar, kemikler, kaslar, eklemler, kalp, akciğerler gibi. Bu, öğrencilerin hangi bölgelerin ne şekilde kullanıldığını ve fiziksel aktivitenin bedenin genel sağlığına nasıl katkı sağladığını anlamalarına yardımcı olabilir.

Etkinlik Hakkındaki Duyguları Gözlemleme

Bu etkinlik, öğrencilere duygusal farkındalık kazandırmayı amaçlar. Öğrencilerden etkinlik öncesinde, sırasında ve sonrasında hissettikleri duyguları ifade etmeleri istenir. Ayrıca, arkadaşlarının yüz ifadelerini gözlemleyerek bu süreçlerdeki duygularını açıklamaları istenir. En sevdikleri ve en az sevdikleri etkinlikleri sıralamaları ve bireysel, eş ya da grup etkinliklerinde hangi durumlarda daha sağlıklı duygular yaşadıklarını açıklamaları istenir. Bu şekilde, duyguları anlamak ve paylaşmak için bir fırsat yaratılır ve öğrencilerin duygusal zekâlarının gelişmesine katkıda bulunulur.

Katılım Sağlamak ve Artırmak

Bu tür bir etkinlik, öğrencilere fiziksel etkinliklere katılımın ve aktifliğin önemini anlama fırsatı sunar. Ayrıca, öğrencilerin ders dışında da aktif olabilecekleri farklı alanları ve yöntemleri düşünmelerini sağlar. Öğretmen, fiziksel etkinliklere katılımın çocuk gelişimi ve sağlık üzerindeki olumlu etkilerini açıklayabilir. Bu etkinliğe katılan öğrencilerden, beden eğitimi dersine katılımı artırmak için öneriler istenebilir. Ayrıca, öğrencilerin ders dışında nasıl aktif olabileceklerini açıklamaları istenebilir. Öğrenciler bir hafta boyunca yaptıkları fiziksel etkinlikleri çeşitli grafikler veya şemalar kullanarak gösterebilir ve bunları sınıf arkadaşlarıyla karşılaştırabilir. Bu şekilde, öğrenciler farklı etkinliklerde nasıl aktif olabilecekleri ve fiziksel etkinliklerin çeşitliliği hakkında fikir sahibi olabilirler.

Soğuma

Fiziksel etkinliklerin ardından soğuma yapmak çok önemli. Öğretmenin açıklamaları ve uygulamalarıyla öğrenciler soğuma sürecinin neden gerekli olduğunu ve nasıl yapılacağını öğrenebilirler. Sakin ve düşük hızda gerçekleştirilebilecek etkinlikler, esnetme çalışmaları ve düşük tempoda koşular gibi yöntemler soğuma sürecine destek olur. Öğrencilere bu süreçte nefes, kalp atışı ve vücut ısısındaki değişimleri gözlemleme fırsatı sunulabilir. Nefes ölçeği, kalp ölçeği ve sıcaklık ölçeği gibi araçlar kullanılarak bu değişimleri belirlemeleri istenebilir. Bu, öğrencilere vücutlarının nasıl tepki verdiğini ve fiziksel etkinliklerin etkilerini daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir.

FEK İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Türkiye’de ilkököl seviyesinde oyun ve fiziksel etkinliklerle ilgili yani FEK Sarı Kartlar grubuyla ilgili literatürde çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar genellikle bu kartların kullanımının öğrencilerin motor becerileri, hareket eğitimi ve beden eğitimi dersi kazanımları üzerindeki etkilerini değerlendirir. Bu araştırmalar, FEK Sarı Kartlar grubunun ilkököl seviyesindeki öğrencilerin fiziksel gelişimi ve öğrenme süreçleri üzerindeki potansiyel faydalarını anlamamıza yardımcı olur. Bu kartlar, öğrencilerin hareket becerilerini geliştirmek, ders kazanımlarını pekiştirmek ve aktif bir şekilde öğrenmelerini sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

FEK ilkököl seviyesinde farklı çalışmalara konu olmuştur ve bu araştırmalardan bazılarında sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşleri alınmıştır (Yarımkaya ve Ulucan, 2015; Yılmaz ve Bozkurt, 2017; Ceylan ve Dalaman, 2017; Ongül ve arkadaşları, 2017; Alarşlan, 2019; İrez, 2012; Usluoğlu, 2014; Kaptan, 2019; Dağdelen ve Kösterilioğlu, 2015). Ancak beden eğitimi öğretmenlerinin yani ortaokulda beden eğitimi ve spor dersine giren branş öğretmenlerinin FEK hakkındaki görüşleri çok az sayıda çalışmaya konu olmuştur. Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programını uygulamakla yükümlü olan branş öğretmenlerinin FEK hakkındaki görüşleri ise sadece bir çalışmada alınmıştır. Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin FEK hakkındaki görüşlerine başvurulmamış olması program geliştirme açısından büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla ilkökullar için (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) hazırlanan FEK sarı kartlar grubunun yanında öğretim programı ile sunulan ortaokullar için (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) hazırlanan mor kartlar grubu çalışmalarda tamamen göz ardı

edilmiştir. Bu nedenle bütüncül bir değerlendirme ya da çalışma yapılmamıştır.

Literatürdeki bu eksikliğin giderilmesi amacıyla Kaya (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın nitel boyutunda ilk olarak Batı Karadeniz bölgesinde bir il merkezinde bulunan ortaokullarda görev yapmakta olan beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleri ile odak grup görüşmeleri yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleriyle yapılan odak grup görüşmeleri FEK ve beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı hakkında detaylı bilgi elde etmek amacıyla gerçekleştirilmiş ve ihtiyaç analizi olarak değerlendirilmiştir.

Kaya (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırma kapsamında yapılan Odak Grup Görüşmelerinde;

- Toplamda 16 beden eğitimi ve spor dersi öğretmeniyle görüşülmüştür.
- 7 farklı grup halinde Odak Grup Görüşmeleri yapılmıştır.
- Her bir grupta, en az 2 beden eğitimi ve spor dersi öğretmenin katılımıyla planlamalar yapılmıştır.

Odak grup görüşmeleri neticesinde ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin kullanmakta oldukları öğretim programı ve FEK hakkındaki görüş ve düşünceleri öncelikle kodlar daha sonra ise farklı temalar ve kategoriler altında gruplandırılmıştır. Ulaşılan veriler sonucunda ortaya çıkan 4 ana tema, kategoriler ve kodlar aşağıda sunulmuştur.

Tema 1. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde FEK Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

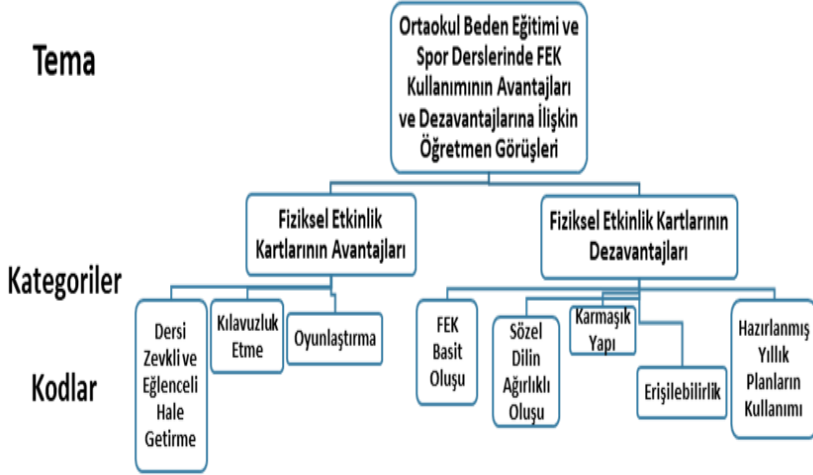

FEK kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerine ait ana kategoriler, oluşturulan kodlar ile birlikte aşağıda verilen Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. FEK kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri

Kategori	Kod
FEK’nın Kullanımı	Uyarlama etkinlikler
	Ders işlenişini kolaylaştırma
FEK Hakkında Bilgi Kaynağı	İnternet
	FEK (Baskı)
FEK’nın Kullanım Sıklığı	Hiç kullanılmıyor
	%5-20 arası kullanım

Tema 2. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde FEK Kullanımının Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

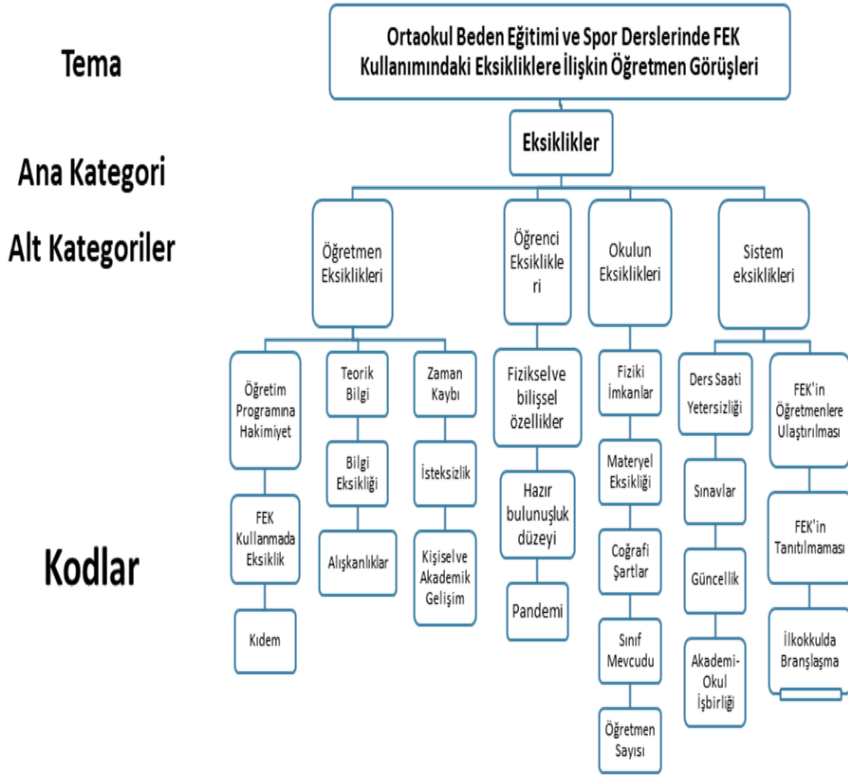

Ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK’nın kullanımının avantajları ve dezavantajlarına ilişkin öğretmen görüşleri “Avantajlar” ve “Dezavantajlar” olmak üzere 2 ana kategori altında Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK kullanımının avantajları ve dezavantajları

Kategori	Kod
Avantajlar	Dersi zevkli ve eğlenceli hale getirme
	Kılavuzluk etme
	Oyunlaştırma
Dezavantajlar	FEK basit oluşu
	Sözel dilin ağırlıklı oluşu
	Karmaşık yapı
	Erişilebilirlik
	Hazırlanmış yıllık planların kullanımı

Tema 3. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde FEK Kullanımındaki Eksikliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri

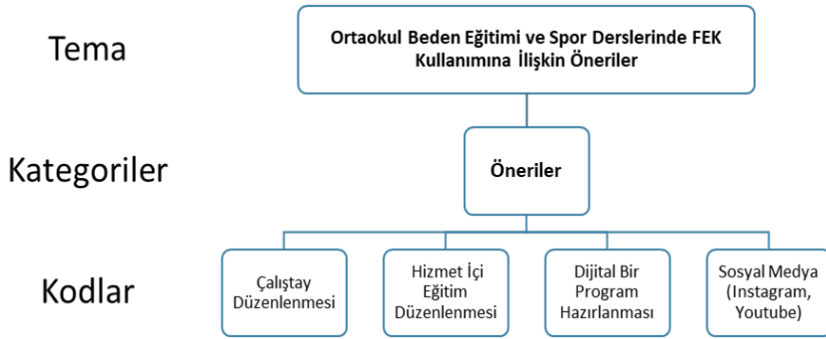

Ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK'nın kullanımındaki eksikliklere ilişkin öğretmen görüşleri "Eksiklikler" ana kategorisi altında 4 alt kategori halinde Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde FEK Kullanımındaki Eksiklikler

Kategori	Alt Kategori	Kod
Eksiklikler	Öğretmen eksiklikleri	Öğretim programına hâkimiyet (Program okuryazarlığı)
		Teorik bilgi
		Zaman kaybı
		Kıdem
		FEK kullanmada eksiklik
		Bilgi eksikliği
		İsteksizlik
		Alışkanlıklar
		Kişisel ve akademik gelişim
		Öğrenci eksiklikleri
Hazır bulunuşluk düzeyi		
Pandemi		
Okulun eksiklikleri	Fiziki imkânlar	
	Materyal eksikliği	
	Coğrafi şartlar	
	Sınıf mevcudu	
	Öğretmen sayısı	
	Sistem eksiklikleri	Ders saati yetersizliği
Sınavlar		
FEK’nın öğretmenlere ulaştırılması		
FEK’nın tanıtılmaması		
Güncellik		
İlkokulda branşlaşma		
Akademi-okul işbirliği		

Tema 4. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde FEK Kullanımına İlişkin Öneriler

Araştırmada gerçekleştirilen odak grup görüşmelerine katılan Beden Eğitimi ve Spor Dersi öğretmenleri tarafından ortaya atılan ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK’nın kullanımına ilişkin çözümler ise “Öneriler” kategorisi altında Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde FEK Kullanımına İlişkin Öneriler

Kategori	Kod
Öneriler	Çalıştay düzenlenmesi
	Hizmet içi eğitim düzenlenmesi
	Dijital bir program
	Sosyal medya (Instagram, Youtube)

Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin öğretim programı ve FEK hakkındaki düşüncelerini anlamak amacıyla yapılan odak grup görüşmelerinde elde edilen bulgular şu şekildedir;

Öğretmenler, mevcut program ve kartlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, gerekli eğitimleri almadıklarını veya yeterince bilgilendirilmediklerini belirtmişlerdir. FEK hakkında bilgi edinmek için genellikle interneti kullandıklarını ve bazen

Bakanlık tarafından dağıtılan basılı materyallerden faydalandıklarını belirtmişlerdir. FEK'nı direkt olarak kullanmak yerine daha çok uyarlama etkinlikler aracılığıyla kartları derse entegre ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, FEK'nın ders işleyişini kolaylaştırdığına dair bir etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, genellikle FEK kullanımının derslerinde neredeyse hiç ya da çok az düzeyde olduğunu vurgulamışlardır.

Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin görüşlerine göre, FEK'nın olumlu yönleri şunlardır: Dersi daha keyifli ve eğlenceli hale getirmesi, öğretmene rehberlik etmesi ve derslerin oyunlaştırılmasına yardımcı olmasıdır. Araştırmaya katılan öğretmenler, FEK'nın olumsuz yönlerini ise kartların basit yapısını, ağırlıklı olarak sözel dilin kullanılmasını, karmaşık bir sunum şeklini ve FEK kullanımında erişim sorunları yaşanmasını belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler, derslerinde hazır olarak edindikleri yıllık planların FEK kullanımını olumsuz etkileyen bir faktör olduğunu da ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin görüşlerine göre ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK'nın kullanımında çok sayıda eksiklik olduğu belirtilmiştir. Bu eksikliklere ilişkin öğretmen görüşleri öğretmen, öğrenci, okul ve sistem eksiklikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen eksiklikleri olarak; öğretim programına hâkimiyet (program okuryazarlığı), öğretmenin teorik bilgi eksikliği, öğretmenin FEK'nı zaman kaybı olarak görmeleri, öğretmenlerin kıdemi, çeşitli nedenlerle yaşanan FEK kullanım seviyesindeki eksiklik, öğretmenlerin bilgi eksikliği, isteksizlikleri, önceden getirdikleri alışkanlıkları ile öğretmenlerin kişisel ve akademik

gelişimi öne çıkmaktadır. Öğrenci eksiklikleri olarak ise öğrencilerin fiziksel ve bilişsel özellikleri, öğrencilerin sahip oldukları hazır bulunuşluk düzeyi ve yaşanan pandeminin etkileri öne çıkmıştır. Ve okulun eksiklikleri olarak ise fiziki imkanlar/imkansızlıklar, materyal eksikliği, coğrafi şartlar, sınıf mevcudu ve öğretmen sayısı öne çıkmaktadır. Son olarak ortaya çıkan sistem eksiklikleri ise ders saati yetersizliği, ülkemizde var olan sınav sistemi, FEK'nın öğretmenlere ulaştırılması ve FEK'nın tüm öğretmenlere tanıtılmaması, FEK'nın güncel olmaması, ilkokulda branşlaşma olmaması ve halen ilkokullarda dersin beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleri tarafından değil, sınıf öğretmeni tarafından veriliyor olması ve son olarak akademi-okul işbirliğinin sağlanamaması ve bu nedenle üniversite ile alan öğretmenleri arasında yaşanan ikilem öne çıkmıştır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK'nın kullanımına ilişkin önerileri de alınmıştır. Bu öneriler ise FEK ile ilgili bir çalıştay ya da hizmet içi eğitim düzenlenmesi, dijital bir program hazırlanması ve sosyal medyanın bu konuda daha fazla kullanılması olarak karşımıza çıkmıştır.

Sonuç

Kaya (2023) araştırmasında ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK'nın kullanımına ilişkin Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin öğretim programı ve FEK hakkındaki düşüncelerini anlamak amacıyla yapılan odak grup görüşmelerinden elde edilen sonuçlar içinde öne çıkan görüşler şöyledir:

Yapılan araştırma kapsamında beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleri, kullandıkları öğretim programı ve FEK hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, gerekli eğitimleri almadıklarını veya yeterince bilgilendirilmediklerini belirtmişlerdir. Erdoğan ve Öçalın (2010b) çalışma sonuçlarında öğretim programının yeterli olduğunu ancak programın uygulanabilirliği konusunda önemli eksiklikler olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Usluoğlu (2014) da çalışmasına katılan öğretmen görüşlerine göre; FEK uygulayacak öğretmenlerin kartların uygulanışı ile ilgili yeterli düzeyde eğitim almamış olduklarını ya da bu eğitimin tüm öğretmenlere verilmemiş olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgular çalışma bulgularını desteklemektedir.

Kaya (2023) tarafından yapılan araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin görüşlerine göre FEK'nın olumlu yönleri; dersi daha keyifli ve eğlenceli hale getirmesi, öğretmene rehberlik etmesi ve derslerin oyunlaştırılmasına yardımcı olmasıdır. Harris vd. (2007) TOPs programlarının, İngiltere'deki Beden Eğitimi öğretimi ve öğrenimine olumlu bir katkıda bulunduğu ve ayrıca ders kazanımlarına ulaşmada destekleyici oldukları sonucuna varmışlardır. Yine Harris vd. (2007) çalışmalarında birçok öğretmenin, TOPs programlarının Beden Eğitimi dersine olumlu bir etkisi olduğunu ve dersin profilini yükselttiğini düşündüklerini ifade etmiş ve bu durumu programın başarısını nitelendirmişlerdir. Bununla beraber, TOPs programlarının diğer olumlu etkilerini Beden Eğitimi derslerini çeşitlendirmek, görevleri farklılaştırmak suretiyle öğrenci ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak ve Beden Eğitimi derslerinde neleri değerlendireceklerine dair daha net bir anlayış geliştirmek olarak belirtmişlerdir. TOP programlarının

etkisini araştırmış ve TOPs eğitimi takiben, Beden Eğitimi derslerinin daha kapsayıcı olduğu ve öğrencilerin derslere daha etkin bir şekilde katıldığını belirten yabancı çalışmalar mevcuttur (Harris vd., 2007; Hunt, 1998; Lawrence, 2003; Spode, 1997).

Ülkemizde ise Esen ve Mirzeoğlu (2018) yaptıkları çalışma sonuçlarında FEK'nın beden eğitimi derslerini destekleyen, etkili birer yardımcı kaynak olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Eleser (2019) alışmasında FEK'in olumlu yanlarını; derse katılımın yüksekliği, zamanın daha iyi kullanılması, ğrenci esenliği ve uygulanabilirlik olarak tanımlamıştır. Bu bulgular da yine bu çalışmadan elde edilen bulguları desteklemektedir.

Kaya'nın (2023) araştırmasına katılan ğretmenler, FEK'nın olumsuz yönlerini ise kartların basit yapısını, ağırlıklı olarak sözel dilin kullanılmasını, karmaşık bir sunum şeklini ve FEK kullanımında erişim sorunları yaşanmasını belirtmişlerdir. Usluoğlu (2014) ise FEK'nın olumsuz yönlerini özellikle Sarı Kartlar grubunda rekabete dayalı oyun sayısının az olması ve bir süre sonra sınıf içinde oynanan oyunların kargaşaya dönüşmesi olarak belirtmiştir. Bu bulgu da çalışmadan elde edilen bulguları desteklemektedir.

Ayrıca Kaya (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya katılan öğretmenler tarafından ortaokul beden eğitimi ve spor derslerinde FEK'nın kullanımında çok sayıda eksiklik olduğu belirtilmiştir. Bu eksikliklere ilişkin ğretmen görüşleri ğretmen, ğrenci, okul ve sistem eksiklikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Okulun eksiklikleri olarak ise fiziki imkânlar/imknsızlıklar, materyal eksikliği, coğrafi şartlar, sınıf mevcudu ve ğretmen sayısı ne çıkmaktadır. Sistem eksiklikleri ise ders saati yetersizliği,

Ülkemizde var olan sınav sistemi, FEK'nın öğretmenlere ulaştırılması ve FEK'nın tüm öğretmenlere tanıtılmaması, FEK'nın güncel olmaması, ilkokulda branşlaşma olmaması ve halen ilkokullarda dersin beden eēitimi ve spor dersi öğretmenleri tarafından deēil, sınıf ğretmeni tarafından veriliyor olması ve son olarak akademi-okul iřbirliēinin saēlanamaması ve bu nedenle niversite ile alan öğretmenleri arasında yaşanan ikilem ne çıkmıştır.

Keske (2007) ğretim yöntemleri ve yöntem kullanımında karşılaşılan sorunların belirlenmesini konu alan çalışmasında, ğretim yöntemlerinin kullanımında karşılaştıkları en önemli sorunların okullarda yeterli materyalin bulunmayışı, spor salonunun olmayışı ve sınıf mevcutlarının kalabalık oluşu şeklinde ifade etmiştir. Benzer şekilde Yıldız (2012) da beden eēitimi ve spor derslerinde kullanılan ğretim yöntemleri ve yöntemlerin kullanımında karşılaşılan sorunların belirlenmesi amacı ile gerekleřtirdiēi çalışmasında, en sık karşılaşılan sorunların materyal yetersizliēi, spor salonunun olmayışı ve ders saatlerinin azlıēı olarak ifade etmiştir. Altun'un (2016) ise araştırmasında ders kazanımlarının kazandırılmadıēı görüşüne ulaşmıştır. Bu durumun nedenini ise okulun fiziki yapısı, materyal ve fiziki imknsızlıkların bir araya gelmesi olarak ifade etmiştir. Usluoēlu (2014) da çalışmasına katılan ğretmen görüşlerine göre FEK'nın sınırlılıklarını, FEK'nın kullanılacaēı sınıf mevcutlarının kalabalık olması, okullarda gerekli materyallerin olmaması ve okulun fiziki imknlarının tüm kartları uygulamak için elverişli olmaması şeklinde sıralamıştır. Yine Daēdelen ve Ksterilioēlu (2015)'da çalışmalarında öğretmenlerin birtakım olumsuzluklarla

karşılaştıklarını ve bu olumsuzlukların başında materyal ve salon eksikliğinin geldiğini ifade etmişlerdir. Literatürde bulunan farklı çalışmalarda da materyal ve fiziki ortam yetersizlikleri öne çıkmaktadır (Çolakoğlu ve Karaküçük, 2006; Demirhan vd., 2008; Gülüm ve Bilir, 2011; Güven ve Yıldız, 2014; Hardman, 2008; Mamak, 2012; Sönmez ve Sunay, 2004; Taşmektepligil vd., 2006; Temiz ve Sivrikaya, 2021; Tokat 2013). Bu sonuçlar Kaya'nın (2023) çalışmasından elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir.

Kaynakça

Açıklalın, A. (1980). Modern matematik ve fen programlarını geliştirme uygulamasının örgüt ve yönetim açısından çözümlemesi. *Doğa Dergisi TÜBİTAK (Özel Sayı)*. s.51.

Âdem, M. (2008). *Çağdaş üniversite mi medrese mi?* Ankara: Phoenix.

Adıgüzel, A. (2009). Yenilenen ilköğretim programının uygulanması sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 77- 94.

Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. (s.19). Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi.

Alarslan, M. B. (2019) *Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin ilkokul öğrencilerinin okula bağlanma düzeylerine etkisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Althusser, L. (1989). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. Çeviri: Y. Alp ve M. Özışık. (s.19-30). İstanbul: İletişim.

Altun, M. (2016). İlkokul oyun ve fiziki etkinlikler dersi yeni öğretim programının sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi: Kırşehir ili örneği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 327-347.

Altunbakır, S. (2019). *Ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının bilişsel alan kazanımlarının değerlendirilmesi: Mersin ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi. Mersin.

Atlı, K. (2017). *Beden eğitimi ve spor derslerinde fiziksel etkinlik kartları uygulamaları ile yürütülen akran eğitimi modeline*

ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Aydın, A. (2015). *Eğitim politikası*. Ankara: Pegem.

Aydın, E., Temel, A. & Kangalgil, M. (2022). Geçmişten günümüze ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarının incelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*. 10.55142/jogser.1113312.

Bilge, N. (1989). Türkiye’de beden eğitimi öğretmeninin yetiştirilmesi. Ankara: Kültür Bakanlığı.

Ceylan, C. G. & Dalaman, O. (2017). İlkokul II. sınıf oyun ve fiziki etkinlikler dersi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri. *The Journal of International Education Science*. 4 (10), s. 235-254.

Çolakoğlu, T. & Karaküçük, S. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 35-48.

Çolakoğlu, T. (2004). *Sporun topluma yaygınlaştırılması açısından okul sporları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Dağdelen O. & Kösterilioğlu İ. (2015). İlkokullardaki oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19, s. 97-128.

Demirel, Ö. & Kaya, Z. (2009). *Eğitim ile ilgili temel kavramlar*. Demirel, Ö. & Kaya, Z. (Ed.). *Eğitim bilimlerine giriş*. (3-22). 3. Baskı. Ankara: Pegem.

Demirel, Ö. (1998). Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme. Ankara: Usem.

Demirhan, G., Bulca, Y., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A., Güven, B., Kangalgil, M., Hünük, D., Koca, C. & Açıkada, C. (2008). Beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 157-180.

Department for Education and Employment and Qualifications and Curriculum Authority (1999). *Physical education. The national curriculum for England [online]*. London: QCA. <http://www.nc.uk.net> adresinden erişildi.

Department of National Heritage (1996). *Sport: Raising the Game – The first year report*. London: HMSO.

Eleser, S. (2019). *Çocuklarda fiziksel etkinlik kartları (FEK) ile hazırlanmış sekiz haftalık düzenli bir çalışmanın seçilmiş bazı psiko-motor özelliklere etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gedik Üniversitesi. İstanbul.

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. (3. Basım). Ankara: Anı.

Erdoğdu, M. & Öçalan, M. (2010a). Yeni ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programının uygulanabilirlik düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. XV (3), s. 41-59.

Erdoğdu, M. & Öçalan, M. (2010b). İlköğretim 2. Kademe Beden Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4: 151-162.

Ereş, F. (2005). Eğitimin sosyal faydaları. *Milli Eğitim Sosyal Bilimler Dergisi*. s. 167.

Esen, E. & Mirzeoğlu, A.D. (2018). Beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan fiziksel etkinlik kartlarının akademik öğrenme zamanına etkisi. *Kastamonu Education Journal*, 26 (4), s. 1091-1100.

Gatto, J. T. (2017). *Eğitim: Bir kitle imha silahı*. Çeviri: Mehmet Ali Özkan. 1. Baskı. İstanbul: EDAM.

Güllüpınar, F. (2015). *Türkiye’de iktisadi dönüşümler ve eğitim politikaları*. Editör: Arife Gümüş. *Türkiye’de Eğitim Politikaları* içinde (s. 187-209). Yayın No: 1175. 1. Basım. Ankara: Nobel.

Gülüm, V. & Bilir, P. (2011). Beden eğitimi öğretim programının uygulanabilme koşulları ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 57-64.

Güven, Ö. & Yıldız, Ö. (2014). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fizikî etkinlikler dersinden beklentileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 22(2), s:525-538.

Hardman, K. (2008). Okullarda beden eğitiminin durumu ve sürekliliği: Küresel bir yaklaşım. Çeviri: Canan Koca. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*, 19 (1): 1-22

Harris, J., Cale, L. & Musson, H. (2007). *Evaluation of the impact of the TOP programmes on teaching and learning in primary schools in England*. Loughborough University Report. England. <https://hdl.handle.net/2134/11386>

Haskins, D. (2003). *TOP Play and TOP Sport handbook*. Loughborough: Youth Sport Trust.

Hergüner, G. (1992). Eğitim- spor ilişkisi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*. 3(1), s. 133 – 145.

Hunt, M. (1998). TOP Play BT TOP Sport: An effective influence on teaching? *The Bulletin of Physical Education*, 34 (3): 194-205.

İnal, A.N. (2013). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. s.37. Ankara: Nobel.

İrez, S. G. (2012). *Fiziksel etkinlik kartları uygulamasının ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerindeki fiziksel aktivite ders içerikleri ve öğretmen davranışları üzerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Kaptan, G. (2019). *Fiziksel etkinlik kartları uygulamalarının 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin hareket becerilerinin kazanımına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Kaya, N. (2023). *Fiziksel etkinlik kartlarının (FEK) ortaokul beden eğitimi ve spor dersi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine etkisi*. Doktora Tezi, Düzce Üniversitesi. Düzce.

Keske, G. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunlar (Gaziantep İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi. Adana.

Lawrence, J. (2003). The impact and use of the TOPs programme in one local education authority. *British Journal of Teaching Physical Education*, Summer, 44-48.

Mamak, H. (2012). İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyini etkileyen faktörler. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (1): 109-115.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1997). *Beden eğitimi öğretmen kılavuzu*. İstanbul.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2007). Beden eğitimi dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012b). *12 Yıl zorunlu eğitim, sorular-cevaplar*. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf adresinden erişildi.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2013). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı uygulama kılavuzu (Ortaokul 5.- 8. sınıflar). Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara.

Oğuz, M. Ö. & Ersoy, P. (2007). *Türkiye’de 2004 yılında yaşayan geleneksel çocuk oyunları*. Genişletilmiş 2. Baskı. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Okçabol, R. (2001). *Eğitim hakkı: Gerçekleştirilemeyen bir ilke*. 1. Basım. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Okçabol, R. (2005). *Öğretmen yetiştirme sistemimiz: Tarihsel gelişim, bugünkü durum ve öğretmen eğitimi sorununa bir sistemler yaklaşımı*. 1. Baskı. Ankara: Ütopya.

Ongül, E., Bayazıt, B., Yılmaz, O. & Güler, M., (2017). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin çocuklarda seçilmiş motor özellikler üzerine etkisi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 2 (1), s. 45-52.

Öndeş, A. Ö. (2007). Eğitim politikaları ve mücadele başlıkları – Genel bir değerlendirme. *Gelenek Dergisi*. Nisan, s. 96.

Özbek, O. (2003). *Beden Eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkeleri ve bu ilkelere uyma düzeyleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi. Ankara.

Resmi Gazete (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1739&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.

Saraçoğlu, R. N. (2001). Orta öğretimde ders dışı egzersizlerin başarıya ulaşma derecesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1 (2), s.3- 4.

Sarıbaş, S. & Babadağ, G. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *AJELI- Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction*, 3 (1), 18-34.

Selbi Yalnız, Y. (2019). *2018 hayat bilgisi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Mersin ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi. Mersin.

Sönmez, T. & Sunay, H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 32(162), 270-277.

Spode, I. (1997). An evaluative case study into the effect 'TOP Play' and 'TOP sport' has had on the quality of teaching and pupil responses within eight primary schools. *Bulletin of Physical Education*, 33(1), 42-49.

Sülün, F. (2022). *Fiziksel etkinlik kartlarının öğrencilerin sportmenlik davranışlarına ve sosyal beceri düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Şimşek, U., Küçük, B. & Topkaya, Y. (2012). Cumhuriyet dönemi eğitim politikalarının ideolojik temelleri. *Turkish Studies*. 7 (4), s. 2809-2823.

Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. & Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4):139-147

Tayga, Y. (1990). *Türk spor tarihine genel bakış*. Ankara: Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

Temiz, C. N. & Sivrikaya, A. H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Tokat, S. (2013). *Beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Torphe, S. (2013). Uluslararası İlham Projesi, TOPS Kartları Tanıtımı. Ankara.

Türkmen, F. (2002). *Eğitimin ekonomik ve sosyal faydaları ve Türkiye’de eğitim ekonomik büyüme ilişkisinin araştırılması*. Uzmanlık Tezi, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü. Ankara.

Usluoğlu, Z. (2014). *Fiziksel etkinlik kartlarına ilişkin görüşler ve kartların öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu Üniversitesi, Bolu

Yarımkaya, E. & Ulucan, H. (2015). Çocuklarda hareket eğitimi programının motor gelişim üzerine etkisi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*. 4 (1).

Yavuzer, H. (2000). *Okul çağı çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldız, E. (2012). *İlk ve ortaöğretimde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor derslerinde kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi. Sivas.

Yıldız, R. (2018). *İlköğretim ikinci kademe beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesine ilişkin görüşleri (İç Anadolu örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi. Sivas.

Yılmaz, O. & Bozkurt, S. (2017). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin ilköğrencilerinin motorik özelliklerinin gelişimine etkisi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 2 (2), s. 43-50.

Youth Sport Trust (YST) (1997). *Annual report (1996-97)*. London: YST.

Youth Sport Trust (YST) (2002a). *TOP programmes*. www.youthsporttrust.org adresinden erişildi.

Youth Sport Trust (YST) (2002b). *TOP programmes*. www.youthsporttrust.org/yst_top_playsport.html adresinden erişildi.

BÖLÜM II

Life Kinetik Egzersizlerin Motorsal ve Bilişsel Beceriler ile İlişkisi

Selim ASAN¹
Ferhat CANYURT²

Giriş

Almanya'da geliştirilen life kinetik (LK) egzersizleri, nörolojik semptomları azaltırken sinirsel öğrenme süreçlerini uyarmak, yeni beyin ağları oluşturmak, konsantrasyonu ve görsel sistem performansını artırmak için dünya çapında bir eğitim programı olarak kullanılmaktadır (Lutz, 2011). Life kinetik, yüksek sinir sistemi aktivitesi ile ilişkili hareket alışkanlıklarının oluşumuna dayanan modern bir teknik eğitim programıdır. Life kinetik antrenman yönteminin özü, korteksin birleştirici alanlarını aktive

¹ Dr. Öğretim Üyesi Selim ASAN, Erzurum Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor, Erzurum/ Türkiye, Orcid: 0000-0001-6264-107, selim.asan@erzurum.edu.tr

² Araştırma Görevlisi Ferhat CANYURT, Erzurum Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor, Erzurum/ Türkiye, Orcid: 0009-0000-1950-5007, ferhat.canyurt@erzurum.edu.tr

eden ve oluřturan ve aynı zamanda sporcunun dűőűnce sűreçlerinin verimlilięini artıran farklı motor aktivitelerin kombinasyonunda yatmaktadır. Yűntem sadece motor teknięini řekillendirmekle kalmaz, her řeyden űnce hareketin kortikal temsilini aktive eder (Lutz, 2010). Kasları çalıřtırarak ve birleřtirici kortikal alanları aktive ederek, hareketin yűrűtűlmesi sırasında daha iyi kas kontrolű elde edilir ve hedef hareket daha verimli bir řekilde gerçekleřtirilebilir (Panfil, 2011).

Olaęandűő hareketlerin uygulanmasına dayanan yařamsal kinestetik antrenman egzersizleri (Lutz, 2010), çocuklardan yařlılara kadar çok çeřitli yař grupları ve bireysel ve takım sporcuları için uygundur (Duda, 2015). Life kinestetik antrenman, motor ve biliřsel aktiviteleri gűrsel gűrevlerle birleřtirir ve uygulanması sırasında beyin sűrekli olarak meřgul olur (Demirakca vd., 2016; Lutz, 2010; Lutz, 2014), bu da sporcuların antrenman sırasında hareketleri ezberlemesini űnler (Lutz, 2010). Bu nedenle, life kinestetik antrenman, sporcularda, okul çocuklarında ve yetiřkinlerde koordinasyonu, fiziksel ve zihinsel performansı, eř zamanlı algıyı ve biliři geliřtiren, stres ve kaygı dűzeyleri gibi olumsuz etkileri en aza indiren antrenman yűntemidir (Műller, 2017).

Motor beceriler, deneyim ve eęitim tarafından desteklenen ve etkilenen, doęru řekilde gerçekleřtirilen bir veya daha fazla harekettir. Motor becerilerin bir amacı ve hedefi olan űęrenilmiř hareketler olduęu unutulmamalıdır. Beceriler somatik olarak gerçekleřtirilir. Refleks hareketler motor beceri olarak tanımlanmaz. Bisiklet sűrmek veya ű adım atlama yapmak gibi kas-iskelet sistemini belirli bir koordinasyonla kullanan beceri tűrleri motor beceriler olarak adlandırılır (Gallahue, vd., 2012). Fiziksel

egzersizin motor becerilerin gelişimi üzerinde olumlu bir etkisi olduğu bilinmektedir (Akın, 2015). Spor ve fiziksel egzersiz, motor becerilerin gelişimi için önemli araçlardır (Kambas ve Schilling, 2012).

Becerinin transfer ve öğrenilmesini kolaylaştırmak için çeşitli yetkinlik edinme yöntemleri kullanılabilir. Literatür, son yıllarda bu alanda araştırmalar yapıldığını göstermektedir. Life kinetik egzersizleri öğrenmeyi hızlandırır ve bireyler üzerinde olumlu etkileri vardır, motor eğitimini kolaylaştırır ve motor koordinasyonu geliştirir.

Life Kinetik Egzersizleri

Life kinetik beyin fonksiyonlarıyla yakından bağlantılı olduğundan, insan beyninin rol oynadığı tüm alanlarda life kinetik egzersizlerinin kullanılması önemlidir. Kinetik yöntem sporda, birçok çocukluk hastalığında ve yaşamın birçok aşamasında kullanılmaktadır (Lutz, 2014). Life kinetik egzersizlerinin uygulanmasında bilişsel gelişim çok önemlidir. Life kinetik yöntemi bilişsel süreçleri geliştirmeyi amaçlar (Lutz, 2017). Life kinetik egzersizleri için çeşitli ekipmanlar kullanılır. Egzersizleri keyifli ve eğlenceli hale getirmek için çeşitli öğretim materyalleri kullanılır (Yarım vd., 2019).

Life kinetik ile beklenen faydalar;

- Daha iyi konsantrasyon
- Strese karşı direnç artar
- Koordinasyon becerisi gelişir
- Algılama gücü artar
- Çocukların yaratıcılığı gelişir

- Sporcular performanslarını geliştir
- Hata oranı azaltılır
- Sporcular analitik, yaratıcı ve sezgisel becerilerini geliştirilir
- Karmaşık ve zor hareketleri gerçekleştirirken ritim ve koordinasyon geliştirilir
- Gözler ve kaslar arasındaki koordinasyon ve uyum en üst düzeye çıkarılabilir
- Farklı bilgileri algılama ve birleştirme konusundaki bilişsel yetenek artar,
- Görsel algı ve dikkat gelişir (Lutz, 2010; 2011; Peker, 2017; Karakaş, 2010).

Life Kinetik Uygulamaları ve İçerikleri

Esnek Vücut Kontrolü

Esnek vücut kontrolü, dış uyaranlara olumlu tepki vermek ve buna uygun davranmak anlamına gelir. İstenen tekniği, hareket sırasını veya mekaniği öğrenmek ve ezberlemek başarıya ulaşmak için her zaman yeterli değildir. Birçok sporcunun karşılaştığı sorunlardan biri, antrenmanda gösterilen teknik ve taktik unsurların müsabakada gerçekleşmemesidir. Bunun nedeni, sporcuların müsabakada karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri temel durumları antrenmanda uygulamamalarıdır. Sporcular yüksek yoğunlukta ve zorluk seviyesinde ne kadar çok antrenman yaparlarsa, müsabakadaki stresli durumlarla o kadar iyi başa çıkabilirler. Esnek vücut kontrolüne ulaşmak için beynin dış ve iç tehditlerden arınmış, sakin bir atmosferde olması veya kalması gerekir. Life kinetik, sporculara kendilerini hatalı tekniklerden

kurtarma, yeni tekniklere açık olma ve görsel ve algısal becerilerini geliştirme fırsatı verir (Mugan, 2019).

Esnek Vücut Kontrolü Eğitimi

- Hareket değişimi: Hareketler arasında hızlı değişim.
- Hareket zinciri: Bir hareket zinciri.
- Hareket akışı: Ani eklemelere rağmen mevcut hareketlerin devam etmesi.

Görsel Algı

Görsel algı, bireyin görsel bilgiyi yorumlama, anlama ve tanımlama yeteneğidir (Graven ve Browne, 2008). Görsel algı, nesnelerin ve konuların anlamını değerlendirme, kimliklerini belirleme, özelliklerini algılama, kodlama ve analiz etme gibi çeşitli işlemlerden oluşan karmaşık ve sistematik bir psikolojik ve fizyolojik süreçtir (Bezrukikh ve Terebova, 2009). Görsel olarak algılanan uyaranların yorumlanması göz tarafından değil, beyin fonksiyonları tarafından gerçekleştirilir. Üç çizgiden oluşan bir şekil ile karşılaştığımızda duyuşsal algı gözler tarafından algılanır ancak şeklin üçgen olduğunu anlama ve belirleme süreci bir düşünce eylemidir ve beyin fonksiyonlarında gerçekleşir (Sağol, 1998).

Görsel Algı Eğitimi;

- Göz Takibi: Dikey, yatay ve çapraz yönlerde göz hareketinin kolaylığı.
- Görme Alanı: Görme alanının büyüklüğü ve uzamsal algının gelişimi.
- Göz odaklanması: Mesafe ve hız takibi

Bilişsel Yetenekler

Bilişsel gelişim, her türlü gelişimsel alanla bağlantılı ve işbirliği içinde olan tüm bilişsel süreçleri kapsayan bir gelişim alanıdır. Doğumla birlikte başlar, çevreyle etkileşimi sağlar ve dış dünyanın anlaşılmasına, bilginin edinilmesine ve kullanılmasına, depolanmasına, yorumlanmasına, yeniden düzenlenmesine, değerlendirilmesine ve kullanılmasına katkıda bulunur (Canbulat, 2009). Bilişsel yaklaşımı benimseyen araştırmacılar ve psikologlar, bedenin ne yaptığının ancak zekâ, algı, hafıza, muhakeme, karar verme ve problem çözme gibi bilişsel becerilerin incelenmesi ve yorumlanmasıyla anlaşılabilceğine inanmaktadır (İnal, 2010; Karababa vd., 2022).

Bilişsel Becerilerin Eğitimi;

- Hafıza: Birden fazla seçeneği tutma ve daha hızlı seçilebilme
- Algılama: Gelen sinyaller daha hızlı tanıma
- Bellek: Saklanan bilgiler zor durumlarda bile daha hızlı geri çağırılması

Hafıza

Hafıza, bir kişinin bilgiyi depolama ve belirli bir zamanda yeniden kullanma yeteneği olarak tanımlanır. Hafıza, kişinin bilinçli ya da bilinçsiz olarak geçmişte yaşadığı durumları hatırlaması halidir (Gökbel, 2000). Algı, duyular yoluyla alınan bilgilerin işlenmesi ve yorumlanması sürecidir ve çevredeki olaylara anlam yükleyerek dış dünyayı algılama biçimidir (İnal, 2011). Beynimizde aynı anda birden fazla seçeneğin bulunması mümkündür. İnsanlar odaklanmış dikkat ile en doğru olduğunu düşündükleri seçenekleri seçmeye

çalışırlar. Kişinin hayatındaki önceki deneyimler ve hareketler beynin arka kısmında depolanır. Ani tepkiler ve yanıtlar ise beynin ön kısmında depolanır ve kısa süreli bellek aracılığıyla gerçekleştirilir (Peker, 2014). Life kinetik antrenmanların amacı, kısa süreli bellek ve uzun süreli belleğin ana bellekte hızlı, tutarlı ve doğru bir şekilde kullanılmasıdır (Yıldırım, 2021).

Algı

Algı, zekânın bileşenlerinden biridir. İnsanoğlu dış dünyadaki soyut/somut nesnelerle ilişki kurar, onlar hakkında yargıda bulunur ve algılarına dayanarak bu nesnelerle ilgili eylemler gerçekleştirir (Maraşlı 2010). LK eğitimi, insan beyninin algısal süreçlerinde neyin gerekli olup neyin olmadığına doğru karar vermeye hizmet eder. LK eğitimi karmaşık bilişsel ve görsel görevleri içerir. Bu eğitimler, bilişsel görevin bir bütün olarak algılanmasını ve görsel görevler sırasında karmaşıklığı da dâhil olmak üzere bilişsel görevin parçalarının algılanmasını gerektirir. Bu anlamda life kinetik, algısal gelişim için akıllı, karmaşık ve eğlenceli egzersizler sağlar ve sporcuları hızlı algılama, hızlı işleme ve karar verme konusunda eğitirken kullanılacak önemli bir antrenmandır (Peker, 2017).

Bellek

Bellek bir kişinin deneyimlerinden öğrendiklerini güvenilir, eksiksiz ve doğru bir şekilde zihninde saklayabilme yeteneğidir. Bellek, geçmiş, şimdiki ve gelecekteki deneyimleri birbirine bağlayan bir süreç gibi çalışır. İyi bir belleğe sahip olan kişiler, öğrendikleri temel bilgileri zihinlerinde tutarlarsa yeni bilgileri öğrenmeleri daha kolay olur (Özyürek 2009).

Life Kinetik ve Performans

Egzersiz performansının takibi ve geliştirilmesi özellikle elit sporcularda çok hassas ve önemli bir yer tutmaktadır (Ulupınar vd., 2021). Life kinetik, beyni fiziksel aktivite yoluyla eğiten, beyin hücreleri arasında yeni bağlantılar oluşturmak için görsel, hareket ve bilişsel görevleri birleştiren bir sistemdir. Egzersizler konsantrasyon, problem çözme, refleksler, denge, koordinasyon ve rekabetçi sporcular için stresi yönetme becerisine odaklanır. Life kinetik bilişsel yetenekleri geliştirir ve performans için önemli kriterler olan algılama, problem çözme, dikkat ve muhakemeyi geliştirir. Özellikle, Life kinetik egzersizlerinin aşamalı zorluğu ve hareketlerin sürekli modifikasyonu bu eğitim sürecinin etkinliğini artırır (Penka vd., 2009).

Egzersizler iki farklı şekilde daha zor hale getirilebilir. İlk olarak, zihinsel görev olarak adlandırdığımız bilişsel görev daha karmaşık hale getirilebilir. İkinci olarak, egzersizin gerçekleştirilme şekli daha zor hale getirilebilir. Bu şekilde otomatik tepkilerden kaçınılır ve yeni uyarılar yaratılır. Mükemmellik için çabalamaya ve egzersizleri tamamen ustalaşana kadar tekrarlamaya alışkın sporcular için bu yaklaşım başlangıçta kapsamlı bir yeniden düşünmeyi gerektirir. Bu yeniden düşünmenin ardındaki felsefeyi anlayan sporcular eğlenir ve keyif alırlar. Yeni duruma hızla adapte olurlar ve performansları hızla artar. Bu kendini sorgulama mükemmeliyetçiliği ortadan kaldırır ve hatta mükemmel yapılmayan hareketlerin başka faydalar sağlayabileceğini gösterir. Çünkü beyin sürekli çalışmakta ve yeni koşullara uyum sağlamak için farklı yollar bulmaktadır (Komarudin, 2019; Lutz, 2012; Yarım vd., 2019).

Life Kinetik Antrenmanların Etkileri

Bu antrenman yöntemi, sporcuların ve tüm insanların kullanabileceği eğlenceli spor aktivitelerinden oluşuyor. Göz-kas koordinasyonu gerektiren life kinetik egzersizler, fiziksel gelişim için olduğu kadar zihinsel ve sinir sisteminin gelişimi için de oldukça etkili kabul edilmektedir. Beyni sürekli meşgul eden bu antrenmanlar beyin gelişiminde çok önemli bir yer tutmaktadır (Büyüktaş, 2021). LK antrenman uygulamaları, sporcularda, öğrencilerde ve yetişkinlerde koordinasyonu, fiziksel ve zihinsel performansı, algısal yeteneği ve eş zamanlı algılama yeteneğini artırmanın yanı sıra stres ve kaygı düzeyleri gibi olumsuz etkileri en aza indirmek için kullanılan bir yöntem olarak literatürde yerini almıştır (Müller, 2017).

Life kinetik antrenman çalışmalarının olumlu yönde gelişimine etkili olduğu bazı beceriler;

Dikkat

Beynimiz sürekli dışarıdan veya içeriden çok sayıda bilgi alır. Aldığı bilgileri zihinsel işlemlere tabi tutar, eski bilgilerle karşılaştırır ve dikkatimizi diğerlerinden uzaklaştırarak odaklanmak istediğimiz şeylere yönlendirir. Bu bazen kendi düşüncelerimiz ve duygularımız olurken, bazen de dışarıdan gelen bilgilere odaklanabiliriz. Bu işlev, sporcuların oyun sırasında dikkatlerini ilgili uyaranlara yönlendirmeleri ve toplamaları için önemlidir (Işım, 2018). Dikkati korumak ve sürdürmek başlı başına bir zorluktur. Kişi kısıtlanmış, yorgun ve zihinsel olarak tükenmiştir (Ribot, 2016).

Konsantrasyon

Konsantrasyon, bir kişinin iç veya dış faktörlerden etkilenmeyen kendi kendine odaklanmasıdır. Kişinin dikkatini bir hedefe sabitlemesinden oluşur. Belirli bir süre boyunca dikkati, seçilen bir uyarı üzerinde sabitleme yeteneğidir (Bıçer ve Aysan, 2008). Sporda konsantrasyon, bir nesneyi, bir oyuncunun aktivitesini veya başka bir şeyi tamamen dışlamak için düşünceler ve duygular bir dizi ortama odaklandığında ortaya çıkar (Karageorghis ve Terry, 2017). Konsantrasyon, hareketin yürütülme kalitesi, uygulanan motor becerilerin algılanması ile ilgilidir (Ekmekçi, 2022).

Reaksiyon Zamanı

Reaksiyon zamanı, bir veya daha fazla uyarana mümkün olduğunca çabuk tepki verme yeteneğidir. Başka bir deyişle, mevcut veya gelen uyarıları algılama ve ilgili hareketi gerçekleştirmek için gerekli hareketi yürütme yeteneğidir (Singh, 1991). Bu yeteneğin en önemli yönü, uyarıcı ile motor yanıt arasındaki sürenin mümkün olduğunca kısa olmasıdır (Singh, 1991).

Hemen hemen tüm spor dallarında belirleyici bir faktör olan reaksiyon zamanı, sürekli ve düzenli antrenmanlarla geliştirilebilir. Sporun gerekliliklerine göre gerçekleştirilecek hareketlerin hızı, temel olarak rakip sporcuya bağlı olmakla birlikte, çevreye uyumla da ilgilidir. Bu iki faktör, sporcuların yapılacak hareketi gerçekleştirdikleri anda ve başlattıkları anda devreye girer. Bunun nedeni, reaksiyon süresinin çoklu becerilerin kilit bir bileşeni olarak kabul edilmesidir (Rudisill ve Toole, 1992).

Denge

Denge, genel olarak vücudun pozisyonunu ve çeşitli hareketlerini kontrol etme yeteneğidir. Hareketli vücudun değişen

durum ve koşullar karşısında istenilen pozisyon ve şekli koruyabilme yeteneğidir. Bu yetenek özellikle destek yüzeylerinin dar olduğu ve vücudun ağırlık merkezindeki bir değişiklik nedeniyle dengenin bozulması gibi dengenin kolayca bozulabileceği koşullar altında ortaya çıkan motor problemlerinin çözümünde faydalıdır. Denge terimi genellikle stabilite ve postüral kontrol gibi kavramlarla ilişkilendirilir (Pollock vd., 2000). Denge becerisi iki farklı alanda incelenir: statik denge ve dinamik denge. Statik denge, dış bir kuvvete ihtiyaç duymadan dengeyi koruyabilme yeteneği olarak tanımlanırken, dinamik denge ise vücuda etki eden dış bir kuvvet nötr hale geldiğinde dengeyi koruyabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Gribble, 2003). Denge, atletik performans için çok önemlidir. İyi geliştirilmiş bir denge becerisi, hareket yönündeki ani değişiklikler sırasında vücudun ağırlık merkezini korur ve duruş dalgalanmalarını azaltır, bu da teknik becerilerin sorunsuz bir şekilde yürütülmesini sağlar (Asan, 2023; Deniz ve Kayatekin, 2023). Buna ek olarak, birçok araştırmacı dengeyi geliştirmenin atletik performansı artırmak için önemli olduğu sonucuna varmıştır (Sporis ve ark., 2010; Little ve Williams 2005).

Life Kinetik İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Life kinetik eğitiminin en önemli özelliği, kişinin yetenekleri geliştikçe egzersizlerin de zorlaşmasıdır. Literatür ayrıca haftada bir saatlik LK eğitiminin bilişsel yeteneklerde iyileşmeye yol açtığını göstermektedir (Lutz, 2014). Son yıllarda LK eğitim üzerine çok sayıda araştırma yapılmıştır.

Bu çalışmalardan bazılarını ve sonuçlarını hakkında bilgi verecek olursak; LK egzersizler nöral öğrenme sürecini uyarır (Yarım vd., 2019). Peker (2017) LK eğitimin bilişsel yetenekler

üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Yıldırım (2021) LK eğitimin hokey becerileri ve psikolojik değişkenler üzerindeki etkisini araştırmıştır. Yarım, vd., (2019) performans sporcular üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Kocaoğlu, vd., (2022) LK ile voleybolcular üzerinde bir çalışma yürütmüştür. Gür ve arkadaşları (2022) LK egzersizlerin dart oyuncularını üzerindeki etkisini araştırmıştır (Komarudin vd., 2020b). Komarudin (2019) LK antrenmanının bilişsel işlevleri hakkında bilgi çalışma yapmıştır.

Vural (2016) LK egzersizlerin basketbolcular üzerindeki bazı etkilerini araştırmıştır. Büyüктаř (2021) LK antrenmanın tenis oyuncularını üzerindeki etkilerini araştırmıştır. imen (2021), LK antrenmanların belirli beceriler üzerindeki akut ve kronik etkilerini incelemiştir. Taşkın (2016) alışmasında LK antrenmanın bilişsel süreçler üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Deney grubu, spor eğitimine ek olarak 12 hafta boyunca haftada üç gün 30 dakikalık LK uygulamaları almıştır. Deney grubunun planlama ve bilişsel süreç değerleri kontrol grubuna göre istatistiksel olarak daha yüksek çıkmıştır. Okuldan sonra haftada üç gün 60 dakika basketbol aktivitelerine katılan lise öğrencilerine 12 hafta boyunca uygulanan LK eğitim programı, öğrencilerin evikliklerinde anlamlı bir iyileşme ile sonuçlanmıştır (Kaya, 2021).

Mugan (2019) eskrimciler ile LK egzersizleri üzerine çalışma yapmıştır. Genç (2019) LK antrenmanın taekwondo sporcularını üzerindeki bazı etkilerini araştırmıştır. Faris, vd., (2022) LK antrenmanların masa tenisi sporcularını üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Farklı bir çalışmada LK eğitimin hafif düzeyde zihinsel engelli bireylerin görsel hafıza, algı, dikkat, koordinasyon ve denge becerileri üzerindeki etkilerini araştırmıştır. 10 haftalık bir

LK egzersiz programının sonunda katılımcıların D2 dikkat testi ile ölçülen dikkat ve konsantrasyon puanlarında önemli bir artış bulmuştur (Özşengezer, 2022). Affandi ve Irsyada (2022) LK eğitimin voleybol becerileri üzerindeki etkileri araştırmıştır. Komarudin ve arkadaşları (2020a) LK egzersizlerin futbolcuların performansı üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Komarudin (2019), LK yöntemin futbolcuların fiziksel gelişimi üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Duda (2015), LK yönteminin futbol teknikleri üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Kadın futbolcular üzerinde yapılan bir çalışmada, LK yönteminin kadın futbolcuların antrenman programlarına dahil edilmesinin, oyundaki performanslarını artırmak için özel becerilerini geliştirmeye yardımcı olduğu bildirilmiştir (Buraczewski, vd., 2016).

Sonuç

Life kinetik egzersizler, zihinsel içeriği eş zamanlı ve anında tutarlı bir bütün halinde birbirine bağlayarak beyinde yeni sinirsel bağlantılar oluşturulmasına yardımcı olur. Bu sayede sporcular kısa sürede iyi gelişmiş koordinasyon becerilerine sahip olarak çabuk kavrayan ve hızlı karar verebilir hale gelebilir. Araştırmacılar life kinetik eğitimin zihinsel ve fiziksel performansın yanı sıra motor ve koordinatif becerileri üzerinde de olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca çalışmalarda motor beceriler ve çeşitli fizyolojik parametreler üzerindeki etkilerden de bahsedilmektedir.

Life kinetik, konsantre olma ve tepki verme ve zorluklarla başa çıkma becerisinde de gelişme sağlayabilmektedir. Bu model, rutin, yorucu ve monoton antrenman programlarına eğlenceyi entegre etmeyi mümkün kılmaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı, antrenörler LK egzersizleri antrenman programlarına dâhil ederek

sporcuların hem fiziksel hem bilişsel becerilerini eğlenceli egzersizler yardımıyla performanslarını artırmak için kullanabilirler. Genel olarak literatür, life kinetik antrenmanların sporcularda, çocuklarda ve yetişkinlerde koordinasyonu, fiziksel ve zihinsel performansı, algıyı ve biliş gelişirmenin yanı sıra stres ve anksiyete gibi olumsuz etkileri en aza indirme potansiyeline sahip olduğuna vurgu yapılmaktadır.

KAYNAKLAR

Affandi, M. F. & Irsyada, M. (2022). Pengaruh Latihan Life Kinetic Terhadap Keterampilan Atlet Bolavoli Tim Galow Vbc. *Jurnal Prestasi Olahraga*, 5(7), 46-50.

Akın, S. (2015). *Okul öncesi 60-72 aylık çocukların temel motor becerilerinin gelişimine eğitsel oyunların etkisi*. Doktora Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Asan, S., (2023). Investigation of the relationship between lower extremity balance asymmetry and acceleration, speed, and agility performance in healthy individuals. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 8(23), 1329-1354.

Bezrukikh, M. M. & Terebova, N. N. (2009). Characteristics of the development of visual perception in five-to seven-year-old children. *Human Physiology*, 35(6), 684- 689.

Biçer, T. (2021). *Yaşamda ve Sporda Doruk Performans*. İstanbul: Beyaz Yayınları.

Buraczewski, T., Cicirko, L. & Ciupińska, A. (2016). The effectiveness of coordination training of female football players' coordination abilities in physical education. In *Coordination Abilities in Physical Education, Sports and Rehabilitation* (Ed., T. Niznikowski, J. Sadowski, W. Starosta), p. 43-55. Poland: International Association of Sport Kinetics Library Series.

Büyüktaş, B. (2021). *10-14 Yaş grubu tenisçilerde life kinetik egzersizlerinin bilişsel ve motorsal beceriler üzerindeki etkilerinin incelenmesi (Adana İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Adana

Çimen E. (2021). *Life kinetik egzersizlerin motor koordinasyon ve beceri öğrenimi üzerine akut ve kronik etkilerinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Demirakca, T., Cardinale, V., Dehn, S., Ruf, M., & Ende, G. (2016). The exercising brain: changes in functional connectivity induced by an integrated multimodal cognitive and whole-body coordination training. *Neural Plasticity*, 2016, 1-11. doi.org/10.1155/2016/8240894

Deniz, R. & Kayatekin, B. M. (2023). U13 Kadın futbolcularda fonksiyonel denge antrenmanlarının denge ve çeviklik performansına etkisi: *Tanımlayıcı Araştırma. Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 15(1).

Duda, H. (2015). Application of life kinetik in the process of teaching technical activities to young football players. *Journal of Kinesiology and Exercise Sciences*, 71(25), 51-61. DOI: 10.5604/17310652.1203803

Ekmekçi, R. (2022). *Sporda Zihinsel Antrenman (Bir Adım Önde)*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Faris, L. A., Kusmaedi, N., Ugelta, S. & Ronald, H. (2022). The effect of life kinetik training on table tennis forehand strike accuracy. *Medikora*, 21(1), 71-79.

Gallahue, L.D., Ozmun, J.C. & Goodway J.D. (2012). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults* (7th ed., p. 461). New York: McGraw-Hill Companies

Genç, S. (2019). *Taekwondo Sporcularında (11-14) Yapılan 8 Haftalık Life Kinetik Antrenmanlarının Reaksiyon Süresi ve*

Anaerobik Güce Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Gökbel, H. (2000). *Sinir sisteminin yüksek fonksiyonları*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

Graven, S. N. & Browne, J. V. (2008). Visual development in the human fetus, infant, and young child. *Newborn and Infant Nursing Reviews*, 8(4), 194-201.

Gribble, P. (2003). The Star Excursion Balance Test as A Measurement Tool. *Athletic Therapy Today*, 8(2), 46-47.

Işım T. A., (2018). *Sporda Odaklanma*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.

İnal, G. (2011). *Bilişsel yetenek testi form-6'nın geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ve disiplin eğitim programının altı yaş çocukların bilişsel yeteneklerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Karababa, B., Yılmaz, E., Kurudirek, A., & Kurudirek, M. İ. (2022). Beden eğitimi öğretmen adaylarının proaktiflik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 1), 309-323.

Karageorghis, C.I. & Terry, P. C., (2017). Çeviri Editörü: Erdal Demir. *Spor Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Karakaş, S. (2010). *Kognitif Nörobilimler (3. Baskı)*. İstanbul: Nobel Tıp.

Kaufman, L. B., & Schilling, D. L. (2007). Implementation of a strength training program for a 5-year-old child with poor body awareness and developmental coordination disorder. *Physical therapy*, 87(4), 455-467.

Kaya, M. A. (2021). *Lise öğrencilerinde kompleks motor hareketleri eğitiminin bazı motorik becerilere etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Kocaoğlu, Y., Kaplan, T. & Arslan, G. (2022). Life kinetik egzersizlerinin 12-13 yaş voleybolcularda teknik, çabukluk ve reaksiyon becerilerine etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(1), 53-66.

Komarudin, K., Nurcahya, Y., Nurmansyah, P. & Kusumah, W. (2020a, 2020-02- 19T03:37:01.000Z). The Influence of Life Kinetic Training Method and Motor Educability on Improvement of Football Playing Performance.

Komarudin, K., Nurcahya, Y., Nurmansyah, P. & Kusumah, W. (2020b). *The influence of life kinetic training method and motor educability on improvement of football playing performance*. Paper presented at the 4th International Conference on Sport Science, Health, and Physical Education (ICSSHPE 2019).

Komarudin, M. (2019). *Life kinetic training in improving the cognitive functions*. Paper presented at the 2nd International Conference on Sports Sciences and Health 2018 (2nd ICSSH 2018).

Kurt, M. A., & Çolak, M. (2022). Badmintoncularda life kinetik antrenmanlarının bazı koordinatif yetenekler üzerine etkisi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 1), 195-216.

Little T. & Williams AG. (2005). Specificity of acceleration, maximum speed, and agility in professional soccer players. *J Strength Cond Res*.19 (1):76-8

Lutz H. (2014). Die wissenschaft und life kinetik recherchiert und verfasst von im. <http://lifekinetik-martin.de/wp->

[content/uploads/2015/10/Die-Wissenschaft-und-Life-Kinetik-2014.pdf](#). Erişim Tarihi 01/12/2023

Lutz, H. (2010). *Besser fuşball spielen mit life kinetik: Das sensationelle gehirn-und bewegungstraining*. BLV Buchverlag. M n h.

Lutz, H. (2011). LK&wetenschappelijk onderzoek research en samenstelling 1-8, Germany.

Lutz, H. (2012). *Life Kinetik-Gehirntraining durch Bewegung: das Erfolgsprogramm; [steigern Sie Ihr Leistungsvermögen durch einfache Bewegungsübungen; mit CD zum üben]*. Buch: BLV-Buchverl.

Lutz, H. (2017). *Life Kinetik: Bewegung macht Hirn*. Meyer & Meyer Verlag.

Mugan, G. (2019). *12 haftalık life kinetik antrenmanlarının 12-14 yaş eskrimcilerde hamle hareketi hızı ve bazı kinematik parametrelere etkileri*. Yüksek Lisan Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Müller, M. (2017). *Verbesserung der koordinativen f higkeiten durch life kinetik und deren korrelation zu schulleistungen der sch lerinnen und sch ler*. Yüksek Lisans Tezi, Bozen Fakult t F r Bildungswissenschaften

 zşengezer, N. (2022). *Life kinetik egzersizlerinin hafif düzeyde zihin yetersizliği bulunan bireylerin görsel bellek, algı, dikkat, koordinasyon ve denge becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.

Özyürek A. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden altı yaş grubu çocukların bellek gelişimine bellek eğitiminin etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Panfil, R. (2011). A paradigm for identifying ability competition (providing examples of sport game and fight). *Human Movement*, 12(1), 16-23. doi: 10.2478/v10038-011-0002-1

Peker, A. T. (2014). *Life kinetik antrenmanlarının koordinatif yetenekler üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

Peker, A. T. (2017). *Life kinetik antrenmanlarının bilişsel işlemler üzerine etkisi*. Doktora Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Penka, G., Loschan, S., Linder, M. ve Dieterle, P. (2009). Projektbericht Life Kinetik– Gehirntraining durch Bewegung. *Universität der Bundeswehr München, Fakultät für Pädagogik, Institut für Sportwissenschaft und Sport (unveröffentlicht)*.

Pollock, A. S., Durward, B. R., Rowe, P. J. & Paul, J. P. (2000). What is balance? *Clinical Rehabilitation*, 14(4), 402-406.

Ribot T. A. Çeviren Erdoğan, B. (2016). *Dikkat Psikolojisi*. İstanbul: Aramış Yayınevi.

Rudisill, M. E. & Toole, T. (1992). The effects of a physical-activity program on reaction-time and movement time for the older adult. *Journal of Human Movement Studies*, 22(6), 205-212.

Sağol, U. (1998). *Down sendromlu çocukların görsel algı gelişimine frostig görsel algı programının etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Singh, H. (1991). *Science of sports training*. New Delhi: D.V.S, 159-65.

Sporis, G., Jukic, I., Milanovic, L. & Vucetic, V. (2010). Reliability and factorial validity of agility tests for soccer players. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 24(3), 679-686.

Ulupınar, S., Özbay, S., & Gençoğlu, C. (2021). Countermovement jump and sport specific frequency speed of kick test to discriminate between elite and sub-elite kickboxers. *Acta Gymnica*, 50(4), (141-146.)

Vural, M. U. (2016). *Life kinetik antrenmanlarının genç erkek basketbolcularda denge, reaksiyon süresi ve dikkat üzerine etkisi*. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yarım, İ., Çetin, E. & Orhan, Ö. (2019). Life kinetiğın performans sporcuları üzerine etkileri. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 181-186.

Yıldırım, A. (2021). *Life kinetik ve psikolojik beceri antrenmanlarının hokey beceri ve psikolojik değişkenler üzerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

BÖLÜM III

Examining the Views of School Administrators on Effective School Management

Fikret ALINCAK¹

Introduction

It is of great importance to conduct scientific research and to come up with new things in the educational environment (Yıkılmaz and Alıncak, 2021). Schools are institutions that raise people aware of humanity's problems and use their knowledge to find answers (Çelik, 2000). According to Şişman (2013), a school is an open system of input-operation-output processes. Children learn about life and their responsibilities here. Schools serve as centers for students to learn, socialize and prepare for the future in line with age-appropriate standards (Parlar, 2019). Improving the quality of educational institutions that shape the world for future generations

¹ Fikret ALINCAK., X Üniversitesi, X Fakültesi, X Bölümü, Şehir/Ülke, Orcid: XXXX-XXXX-XXXX-XXX (Orcid lütfen link değil 16 haneli rakamları yazınız.), xxxx@gmail.com

can only be possible if current problems are eliminated (Tuncel and Yıkılmaz, 2023). The most effective component of the education system is the school, which serves as a learning and production institution at all levels (Köktürk, 2011). Schools were created to institutionalize learning. New generations are nurtured with knowledge and skills that will help the nation through education and school training (Çobanoğlu, 2011). Schools are places rich in cultural history. They are the pioneer of institutions that transfer the culture of a growing and changing society to future generations or support cultural transformation (Yıkılmaz and Alıncak, 2022; Bursalıoğlu, 2019).

All educational stakeholders accept the school as a strategic structure that contains an order within itself (McDonald and Keedy, 2002), where concrete learning takes place within the scope of the education system (Açıkalın, 1998) and is the most essential and most effective functioning of the subsystems of the education system (Yavuz, 2001). In this context, schools, which are the application area of the education system, are social and open systems that are ready for change and development at any time, where the main administrator, teachers and students, who reveal academic success, consistency and desired behavior, as well as being an organization that tries to achieve the goals it has determined, where integration is tried to be achieved, where harmony and innovation are synthesized (Çalık, 2007). The school administrator, who is the leader of the school, is the person who realizes the management processes to carry out the activities in the school smoothly, quickly and effectively (Agih, 2015).

It can be predicted that the effective management of schools has positive effects on student achievement, the quality of teaching, the success of teachers and the environment. Açıkalın's (1998) assertion that "a school is only as good as its administrators" reveals the importance of school administrators' competencies in school management. However, it can also be said that schools and school management are as excellent and high quality as they are valued by society, adequately resourced, politically, pedagogically and legally supported and well managed. We cannot think of school management independently of physical conditions, legislation, curriculum, parents, teacher and student characteristics, principal characteristics and educational policies.

The duties of school administrators are very important in terms of school efficiency and functionality. This is because school administrators draw and plan the future of the school with their skills and knowledge and bring the change in the school up in a positive direction (Karaduman and Yıkılmaz, 2023; Garies and Tschannen-Moran, 2005 cited in Baltacı, 2017). In a rapidly developing and changing world, administrators who will successfully carry schools into the next century should read the school and society very well, lead the school to be successful in the education and training process, and continuously improve themselves (Bartell and Birch, 1995).

In an effective school, it is possible to talk about a quality school environment and curriculum. Considering that the school environment impacts teachers and students, it is important to structure the school environment at a level that meets the needs of school stakeholders (Syomwene, 2018). The ultimate goal of the school administration and all stakeholders of the school is to increase

the effectiveness of the school in every field. In this context, an effective or successful school is defined as a school that realizes the goals set with the help of school stakeholders. At the same time, an effective school can be defined as a school where students' cognitive, affective, psycho-motor and social development is significantly supported and an educational ecosystem where continuous learning is created (Taş, 2009). These schools actively use the physical spaces, the tools and materials necessary for learning and all the resources available in the school to create all situations that require student success (Özdemir, 2000).

School administrators should have a good command of innovative thinking and be able to adapt themselves to the situation without showing resistance to innovations. Although the expectations from school administrators are gradually increasing, administrators are confined within a bureaucratic structure, accept the current situation of schools and are reluctant to cooperate with teachers (Bjork and Ginsberg, 1995).

Different problems can be encountered in schools and school management. The Turkish education system has problems related to centralized exams, overcrowded classrooms, physical infrastructure problems, ideological discrimination and favoritism, teacher quality, the appointment system, and inequalities in access to education and financing (Yılmaz and Altinkurt, 2011). According to Gündüz and Can (2011), there are some problems in schools due to physical conditions, administration, curriculum and teachers' personal rights. These problems include overcrowded classrooms, insufficient playgrounds, inadequate teaching materials, negative attitudes and behaviors of administrators, administrators making decisions

without consulting teachers, dual education practices, and lack of support for teachers' professional development.

According to Aslan (2021), the main problem areas of schools are listed as lack of funds, insufficient physical infrastructure, equipment, material and technological inadequacies, overcrowded classrooms, parents' indifference, constantly changing and intensive education programs, failure to provide students with life skills, teachers' professional inadequacies, lack of teachers and personnel, employment of paid teachers, low authority of school administrators, student-related reasons, frequent changes in education policies and bureaucratic affairs.

According to the results of Gümüşeli's (2002) research, school principals face problems such as lack of material resources, equipment and technological inadequacies, insufficient classrooms and salaries, student absenteeism, insufficient personnel, etc. in school management. Similarly, according to Kara's (2020) research, the constant change in the system, overcrowded classrooms, lack of qualified teachers, political interventions and inadequate professional development of teachers are listed as problems.

The Turkish Education and Training System is in the process of restructuring in the field of education and school administration. In the world and our country, school administrators' competence level in the 21st century is one of the issues intensively mentioned in education (Balçı, 2011; Özdemir, 2013). According to Erdoğan (2000), while education and training management deals with the system, school administration deals with the problems at the school level. Education and training management approaches education from a minimal perspective, while school administration approaches

education from a maximum perspective. School administration aims to realize the school culture, goals, and vision and keep the institution alive according to its goals and objectives. It organizes human resources to realize the school's goals, objectives and educational policies, brings educators together in an equivalent way and directs them (Balci, 2005).

In a school, the whole of education and training services, student psychological support services and personality services constitute the school administration. The school's management team, including the school principal, manages the school administration. The importance of school administration actually consists of the management task. The task of the administration is to run the institution by its objectives. The school administration is to keep the school alive in accordance with its vision and mission (Bursalioğlu, 1991). At this stage, the administrator is authorized to carry out, organize and supervise all the affairs of the school within the boundaries of the regulations, programs and orders of the hierarchical top management related to national education and is responsible for the management and development of the school in accordance with its objectives (Şişman and Turan, 2004).

One of the main tasks expected from school administrators is to bring the expectations of the people in the school and various groups outside the school to a common ground and to ensure the realization of the school's goals (Şişman and Turan, 2004). When we look at the literature, we see many studies on school administration. For example, Aytaç (1999) on school-centered management; Bell (2002) on strategic planning in school management; Stockard and Lehman (2004) on the importance of effective school; Kartal (2008)

on parental participation in school management; Yılmaz (2009) on the supervision role of the school principal; Msila (2014) on teacher unionism and school management; Ediger (2014) on the changing roles of school administrators; Tavares (2015) on the effects of school management practices on educational performance; Bakioğlu (2016) on the Turkish education system and school management. Uğurlu (2017) on human relations in school management; Aküzüm (2017) on the administrative problems faced by founding principals in school management and their solution suggestions; Memişoğlu (2018) on management processes in school; Mestry (2020) on school fees in an effective and efficient management.

By better understanding student needs, teachers can provide students with appropriate learning environments and determine educational strategies accordingly. This can affect the level of success in the school. In addition, valuing teachers' opinions contributes to a culture of communication and collaboration. Teachers' participation and ideas create a strong partnership with school management, supporting effective school management and sustainable success. As a result, obtaining teachers' views is vital for improving the effectiveness of the management process in school management from an academic perspective. These views help administrators to understand the challenges and opportunities in the day-to-day running of the school and positively influence the working environment in the school by increasing teacher involvement. This ultimately provides a better educational experience for students and increases the school's success. When we look at the studies on school management in the literature in general, the concepts of school management have been examined in line with

the views of the individuals who make up the school; separate studies have been conducted on the concepts that make up school management, and In general, quantitative studies were performed instead of qualitative studies when dealing with school management. For this reason, it is seen that the way school administration is handled in these studies is similar in these aspects. This study, unlike the studies on educational administration in the literature, tried to reveal the school management functioning and process as a whole through the narration of a school administrator working in a school in the Sivas city center. Trying to understand the management processes of the school through a school administrator was preferred in the context of revealing the management processes of the school being researched uniquely. Through the school administrator's views on the school, it was aimed to take a picture of the management processes of the school under study. In addition, teachers' opinions on the school's management activities were also considered. At the same time, the process of recognizing and analyzing the bureaucratic functioning, strengths and weaknesses, vision and mission that make the school an organization under the theme of school culture, projects to be produced in the school, conflict situations that may occur in the school and ways to ensure discipline are discussed. By making a general evaluation of the situations addressed, it aims to create a schema that conveys the functioning process in school management and to propose a school management process. In this respect, it is thought to contribute to the related literature from a different perspective.

The most crucial element of school management is undoubtedly the administrators. From this point of view, this study

aims to examine the views of school administrators on school administration. In line with this purpose, answers to the following questions were sought;

1. Which characteristics should school administrators have for effective school management?
2. According to school administrators, how should the motivation of teachers and students be in school management?
3. According to school administrators, how should administrator-teacher-student communication be within the school?
4. According to school administrators, what should be done to improve administrators' school management skills?
5. According to school administrators, what should be done for effective school management?

Method

Interview, one of the qualitative research methods, was used in the study. Qualitative research is a method that offers the researcher more flexibility than quantitative research and offers different approaches to data collection, analysis, and research design (Gay, Mills, and Airasian, 2006). Through interviewing, which is a systematic data collection process determined according to a research design, unobservable phenomena such as experiences, attitudes, thoughts, intentions, interpretations, mental perceptions, and reactions are tried to be understood (Yıldırım and Şimşek, 2013).

Research Group

In the study, school administrators' views on school management were examined. For this purpose, the research study

group consists of school administrators working in schools affiliated with the Gaziantep Provincial Directorate of National Education. In selecting the study group, maximum diversity sampling, one of the purposeful sampling methods, was used. According to Yıldırım and Şimşek (2013), the aim is to create a relatively small sample and to reflect the diversity of individuals who may be party to the problem being studied in this sample to the maximum extent.

Preparation and Implementation of the Open-Ended Questionnaire

In the study, a semi-structured interview form consisting of 5 items was used to collect qualitative data. With the interview technique, which is frequently used in qualitative research, the researcher tries to understand unobservable situations such as attitudes, experiences, intentions, thoughts, mental perceptions, interpretations and reactions (Yıldırım and Şimşek, 2013:148).

A comprehensive literature review was conducted to prepare the interview form and an interview form was prepared. While preparing the semi-structured interview form used as a data collection tool, the researcher first conducted a literature review and created a semi-structured interview form question pool, including questions that could be asked of school administrators on the subject. Then, three experts examined the questions and finalized the semi-structured interview form.

Data Analysis

The data obtained from the interview form used in the study were recorded with a voice recorder. After the application, the researcher transferred the qualitative data in the audio recordings,

including the answers of the school administrators, to the computer environment. Qualitative data were then analyzed using the content analysis method. The frequently used content analysis technique was used to analyze the data obtained from the questions in the interview form. The aim is to reach concepts that can explain the collected data (Yıldırım and Şimşek, 2013:259).

Findings and Interpretation

Table 2. *Distribution of school administrators' views on which characteristics they should have for effective school management.*

Themes	n	%
Must be competent in the field	9	13.3
Must love their profession	9	13.3
Must have effective communication skills	8	11.8
Must have an innovative personality	8	11.8
Must dominate the school	8	11.8
Should be able to cooperate	7	10.2
It must be equal and fair	7	10.2
Must be highly motivated	6	8.8
Should be student-oriented	6	8.8
Total	68	100

When the characteristics that school administrators should have for effective school management are analyzed in Table 2, 13.3% of the school administrators stated that they should be competent in their field and love their profession. In addition, 11.8% of the school administrators stated that they should have effective communication skills, an innovative personality, and a good command of the school. In addition, 10.2% of the school administrators who participated in the research stated that they should be able to cooperate and be equal and fair, while 8.8% stated that they should be highly motivated and student-oriented.

Table 3. *Distribution of school administrators' views on how teachers and students should be motivated in school management.*

Themes	n	%
By making you love school	9	19.2
By creating a school culture	8	17
By focusing on success	8	17
By rewarding	8	17
Ensuring effective communication	8	17
By valuing different views	6	12.8
Total	47	100

When the opinions of the school administrators participating in the study on how teachers and students should be motivated in school management are examined in Table 3, 19.2% of them stated that by making them love school. In addition, 17% of the school administrators said that teachers and students can be motivated by creating a school culture, focusing on success, rewarding, and communicating effectively. Six school administrators stated that motivation can be achieved by giving importance to different opinions.

Table 4. *Distribution of school administrators' views on how administrator-teacher communication should be within the school.*

Themes	n	%
Creating a democratic environment	9	27.4
Setting goals together	8	24.2
Cooperation between administrator-teacher	8	24.2
By doing group work	8	24.2
Total	33	100

When the opinions of the school administrators participating in the study on how administrator-teacher communication should be within the school are analyzed in Table 4, 27.4% of them stated that

communication would be ensured by creating a democratic environment. At the same time, 24.2% of the school administrators who participated in the study indicated that communication would be ensured by setting goals together, cooperating between administrators and teachers and doing group work.

Table 5. *Distribution of school administrators' views on what needs to be done to improve their school management skills.*

Themes	n	%
To gain vocational skills	10	14.3
Legislation training should be provided	10	14.3
Administrator training should be provided	10	14.3
Top management should provide support	8	11.4
To gain application skills	7	10
To gain effective communication skills	7	10
To gain skills related to the field	7	10
To gain the ability to use technology effectively	7	10
There should not be constant relocation	4	5.7
Total	70	100

When the opinions of the school administrators participating in the research on what needs to be done to improve their school management skills are analyzed in Table 5, 14.3% of them stated that professional skills, legislation training and administrator training should be provided. In addition, 11.4% of the school administrators said that the top management should give support. In addition, 10% of the participants stated that it is necessary to provide practical skills, to provide effective communication skills, to provide skills related to the field and to provide the ability to use technology effectively. In addition, four school administrators stated that there should not be constant relocation.

Table 6. *Distribution of school administrators' views on what should be done for effective school management.*

Themes	n	%
By creating a school culture	10	13.8
Economic conditions must be improved	10	13.8
Establishing healthy communication with teachers and students	9	12.4
Reducing school enrollment	8	11
Improvement of physical and environmental conditions	8	11
Ensuring discipline	7	9.5
Eliminating personnel needs	7	9.5
By making teachers and students love school	7	9.5
By ensuring school-teacher-family cooperation	7	9.5
Total	73	100

In Table 6, when the opinions of the school administrators participating in the research on what should be done for effective school management are analyzed, 13.8% of them stated that it could be done by creating a school culture and improving economic conditions. In addition, 12.4% of the school administrators said that effective school management can be achieved by establishing healthy communication with teachers and students, and 11% of the school administrators stated that effective school management can be achieved by reducing school enrollment and improving physical and environmental conditions. In addition, 9.5% of the school administrators stated that effective school management can be achieved by ensuring discipline, meeting personnel needs, making teachers and students love school, and ensuring school-teacher-family cooperation.

Discussion and Conclusion

In this part of the study, the results obtained based on the findings obtained to examine the views of school administrators on effective school management are presented.

When the characteristics that school administrators participating in the study should have for effective school management were examined, it was found that school administrators should be competent in their field and love their profession. In addition, it was seen that school administrators should have effective communication skills, have an innovative personality and have a good command of the school for effective school management. In addition, the themes that the school administrators participating in the research should be able to cooperate, be equal and fair, be highly motivated and student-oriented for effective school management emerged. Based on the opinions expressed by school administrators, it can be said that school administrators should be competent in their field and do their profession with a love for effective school management. In addition, school administrators should have strong communication skills, an innovative and developmental personality and a fair structure within the school. School administrators should have a good command of creative thinking and be able to adapt themselves to the situation without showing resistance to innovations. Although the expectations from school administrators are gradually increasing, administrators are imprisoned in a bureaucratic structure, accept the current situation of schools, and are reluctant to cooperate with teachers (Bjork and Ginsberg, 1995). Şimşek (2003) and Ada, Çelik, Küçükali, and Manafzadehtabriz

(2015) stated that although school administrators' communication skills are found to be sufficient, they still need to be improved.

Çınkır (2010) suggests that school principals should be trained and supported before they take office. Sezer (2016) states that administrative knowledge, skills and experience are needed for school administration. In addition, it is evaluated that selecting school administrators through elections will democratize school administration and increase participation in school administration. Qualified administrators can be selected, but the selection process is not democratic, objective, and impartial, and the possibility of external intervention will create negativity. Kayıkçı et al. (2015) suggest that there should be a condition of vice-principalship before school principalship, pre-service education on management, a written exam, a process-oriented evaluation and a selection by scientific principles.

When the opinions of the school administrators participating in the study on how teachers and students should be motivated in school management are examined, the majority of them stated that it could be done by making them love school. In addition, the school administrators participating in the study stated that teachers and students can be motivated by creating a school culture, focusing on success, rewarding, and establishing effective communication. Therefore, we can state that different activities can be carried out within the school to make the school popular; success can be achieved by creating the school climate and rewarding teachers and students when necessary. According to Aküzüm (2017), the rapid changes in student placement systems and the inadequacy and constant relocation of personnel in schools negatively affect

students' success and school planning. Similar to the research results, student discipline problems are among the difficulties experienced by school principals at school (Demirtaş and Özer, 2014). Students exhibit behaviors such as violence and absenteeism, including disobeying school and classroom rules (Çevik, 2019), and such problems related to student discipline negatively affect the school budget (Özer et al., 2015).

When the opinions of the school administrators participating in the study on how administrator-teacher communication should be within the school were examined, it was seen that almost all of them stated that communication would be ensured by creating a democratic environment. At the same time, the school administrators who participated in the study stated that communication would be ensured by determining the goals together, cooperating between administrator and teacher and doing group work. In this sense, in line with the opinions of school administrators, we can say that creating a democratic environment, setting goals together and cooperating will be beneficial in terms of providing effective communication between teachers and students in the school. In the research, it is stated that the way to achieve success in education is based on effective and quality school management (Erginbaş, 2009; Uludağ and Odacı, 2002; Öğülmüş and Özdemir, 1995). Kubat (2016) stated in his study that students should actively participate in learning-teaching.

When the opinions of the school administrators who participated in the research on what needs to be done to improve school management skills are analyzed, it is seen that all of them stated that professional skills, legislation training and administrator

training should be provided. In addition, the themes that senior management can improve school management skills by providing support, practical skills, effective communication skills, skills related to the field, and the ability to use technology effectively came to the fore. At the same time, it was stated that school administrators should not be constantly transferred. From this point of view, we can say that school administrators should be given training both in their field and in different fields to improve their school management skills. Similar to the research results, constant changes in the legislation (Çevik, 2019; Erol, 1995), a working environment that is not in accordance with the legislation (Erol, 1995), and the lack of sufficient knowledge of school principals about the legislation (Çetin, 2019) are listed as problems.

When we look at the opinions of the school administrators participating in the research on what should be done for effective school management, it was seen that 13.8% of them stated that it could be done by creating a school culture and improving the economic conditions in the school. In addition, the school administrators who participated in the research stated that for effective school management, establishing healthy communication with teachers and students, reducing school enrollment will make school management more effective, as well as improving the physical and environmental conditions a little more will provide effective school management. On the other hand, some school administrators stated that effective school management can be achieved by ensuring discipline within the school, meeting the personnel needs, making teachers and students love school, and ensuring school-teacher-family cooperation. In this sense, we can

say that school administrators should be able to create a school culture within the school to be successful. At the same time, we can state that to provide effective management in schools, economic conditions should be improved, discipline should be ensured, and there should be sufficient personnel. In addition, we can say that school-teacher-family cooperation will be effective in school management.

Balcı (2014) mentioned the importance of teachers in the formation of an effective school, Aydoğın (2002) mentioned effective school and leadership, Özmen and Kömürlü (2010), Koçak and Helvacı (2010), Özdemir and Sezgin (2002), Baştape (2009) mentioned the importance of school administrators in the emergence of an effective school. Similar to the research results, there are research results that show that school administrators have problems with physical conditions in schools and that the material resources of schools are not sufficient (Aküzüm, 2017). Memduhoğlu and Meriç (2014) state that schools' maintenance and repair needs cannot be met on time and sufficiently, and cultural and social activity venues are insufficient.

As a result, school administrators stated that for effective school management, school administrators should be competent in their field and love their profession. At the same time, they should have effective communication skills, have an innovative personality, be equal and fair, and be student-oriented. They stated that they should be competent in their field and love their profession. In addition, it has been observed that teachers and students can be motivated towards school by making them love school and providing effective communication. School administrators stated that

communication between administrators and teachers can be ensured by creating a democratic environment, determining goals together and cooperating between administrators and teachers. In addition, it is seen that school administrators stated that to improve their school management skills; professional skills, legislation training and administrator training should be provided. While it is seen that the school administrators participating in the research need to improve the economic conditions to create a school culture for effective school management, it was concluded that healthy communication with teachers and students, reducing school enrollment, improving physical and environmental conditions, and ensuring school-teacher-family cooperation are necessary.

References

Açıklan, A. (1998). *Teknik ve toplumsal yönleriyle okul yöneticiliği*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ada, Ş., Çelik, Z., Küçükali, R. & Manafzadehtabriz, S. (2015). Okul yöneticilerinin iletişim becerilerine ilişkin yönetici ve öğretmenlerin algılama düzeyleri (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 101-114.

Agih, A. A. (2015). Effective school management and supervision: Imperative for quality Education service delivery. *African Research Review*, 9(3), 62-74.

Aküzüm, C. (2017). Kurucu müdürlerin okul yönetimi bağlamında karşılaştıkları temel yönetsel sorunlar ve çözüm önerileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(60), 161-185.

Aslan, G. (2021). İlkokul ve ortaokulların hayati sorunları ve çözüm önerileri: Okul yöneticilerinin görüşlerine dayalı nitel bir analiz. *Journal of Qualitative Research in Education*, 25, 204-242.

Aslan, G. (2021). İlkokul ve ortaokulların hayati sorunları ve çözüm önerileri: Okul yöneticilerinin görüşlerine dayalı nitel bir analiz. *Journal of Qualitative Research in Education*, 25, 204-242. <https://doi.org/10.14689/enad.25.9>

Aslanargun, E., & Bozkurt, S. (2012). Okul müdürlerinin okul yönetiminde karşılaştığı sorunlar. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 349-368.

Aydoğan, İ. (2002). Etkili yönetim. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 61-75.

Balcı, A. (2005). *Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü*. Tek Ağaç, Ankara.

Balcı, A. (2011). Eğitim Yönetiminin Değişen Bağlamı ve Eğitim Yönetimi Programlarına Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 196-208.

Balcı, A. (2014). *Etkili okul: kuram, uygulama ve araştırma*. Ankara: Pegem.

Baltacı, A. (2017). Okul Müdürlerinin Öz-Yeterlik Algıları ve Mesleğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 35-61.

Bursalıoğlu, Z. (1991). Eğitimde Yenileşme ve Demokratik Liderlik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(2), 669-675.

Bursalıoğlu, Z. (2019). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Ankara: Pegem Akademi.

Çalık, C. (2007). Okul-çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: kavramsal bir çözümleme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-139.

Çelik, V. (2000). *Eğitimsel Liderlik*. Pegem A Yayıncılık.

Çetin, Ş. (2019). Okul müdürlerinin karşılaştığı sorunlar: Nitel bir inceleme. *Kastamonu Education Journal*, 27(4), 1637-1648.

Çevik, M. S. (2019). Main problems in the school administration and solutions proposed: A qualitative study. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(3), 509-568.

Çınkır, Ş. (2010). İlköğretim müdürlerinin sorunları: Sorun kaynakları ve destek stratejileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 1027-1036.

Çobanoğlu, A. (2011). *Resmi ve özel ilköğretim okullarının okul imajının öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Demirtaş, H., & Özer, N. (2014). Okul müdürlerinin bakış açısıyla okul müdürlüğü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 1-24.

Erdoğan, İ. (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*. Sistem Yayıncılık.

Erol, F. (1995). Okul müdürlerinin görevlerini başarmada karşılaştıkları engeller (Burdur İli Örneği). *Eğitim Yönetimi*, 1(1), 63-71.

Gay, L., Mills, G., & Airasian, P. (2006). *Educational Research: Competencies For Analysis and Application* (8th ed.). New York: Prentice Hall.

Gümüşeli, A. İ. (2002). *2001 yılında ilköğretim okulu müdürleri: Çalışma ortam ve koşulları, sorunları, bireysel ve meslekî özellikleri*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Vakfı Yayınları. YTÜVAK. FE. DK-2002.003.

Gündüz, Y., & Can, E. (2011). Öğretmenlerin eğitim sistemi ve uygulamalarına ilişkin güncel sorunları algılama düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), 745-774.

Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin sorunları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1650-1694.

Karaduman, Y., & Yıkılmaz, A. (2023). Examination of high school students' attitudes towards physical education course according to some variables. *Journal of ROL Sport Sciences, Special Issue (1)*, 675-686.

Kayıkçı, K., Özdemir, İ., & Özyıldırım, G. (2015). İlk defa ve yeniden okul müdürü görevlendirmesi: Sözlü sınav üzerine bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 471-498.

Koçak, F. & Helvacı, M. A. (2011). Okul yöneticilerinin etkililiği (Uşak ili örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 33-55.

Koşar, S., Sezgin, F., & Aslan, H. (2013). Okul müdürlerinin resmî görev tanımlarının dışında olduğunu düşündükleri işlere ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (GEFAD)*, 33(1), 147-164.

Köktürk, Ö. (2011). *İlköğretimde yönetimin başarısının öğretmen ve öğrenciler üzerindeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.

Mcdonald, D. H. & Keedy, J.L. (2002). *Principals as teacher leader in the kentucky education reform act era*. Meeting Paper, New Orleans.

Memduhoğlu, H. B., & Meriç, E. (2014). Okul müdürlerinin eğitim yönetiminin işlevleri bağlamında yönetim sürecinde karşılaştıkları temel sorunlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(33), 653-666.

Özdemir, S. (2000). *Eğitimde örgütsel yenileşme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özdemir, S., & Akkaya, E. (2013). Genel Lise Öğrenci Ve Öğretmenlerinin Okul Ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(2), 295-322.

Özmen, F. & Kömürlü, F. (2010). Eğitim örgütlerine yönetici seçme ve atamada yaşanan sorunlar ve yönetici görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 25-33.

Parlar, H. (2019). *Tüm Yönleriyle Okul Geliştirme Kuram, Yaklaşım ve Uygulama*. Ankara: Nobel.

Sezer, Ş. (2016). Okul yöneticilerinin seçimle belirlenmesine ilişkin yönetici görüşleri: Fenomenolojik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(3), 351-373.

Syomwene, A. (2018). Effective school indicators for quality curriculum implementation process. *African Journal of Education, Science and Technology*, 4(3), 150-159.

Şimşek Y. (2003). *Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki* (Eskişehir ili örneği). Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Şişman, M. (2013). *Eğitimde Mükemmellik Anlayışı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). Bazı Örgütsel Değişkenler Açısından Çalışanların İş Doyumu ve Sosyal-Duygusal Yalnızlık Düzeyleri (Millî Eğitim Bakanlığı Şube Müdür Adayları Üzerinde Bir Araştırma). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1).

Taş, S. (2009). *İlköğretim okulu müdürlerinin etkili iletişimi ile okul iklimi arasındaki ilişki*. 1. Uluslararası Türkiye eğitim araştırmaları kongresi bildiri kitabı, 531-543.

Tuncel, Y., & Yıkılmaz, A. (2023). Examination of physical education and sports teachers' anxiety regarding their professions,

The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS), 12(3), 279-292.

Uludağ, Z., & Odacı, H. (2002). Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 153-154,

Yavuz, Y. (2001). *Lise yöneticilerinin ve öğretmenlerinin okulda yerinden yönetim ve merkezden yönetim yaklaşımlarına ilişkin görüşlerinin karar verme sürecine etkileri*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Yıkılmaz, A., & Alıncak, F. (2021). Examination of Physical Education Teacher's Opinions on The Research Project Course. *Journal of ROL Sport Sciences*, 2(3), 151–160.

Yıkılmaz, A., & Alıncak, F. (2022). “Examination Of Physical Education And Sport Teachers Expectations and Motivations From The Teaching Profession,” *Revista de Investigaciones de la Universidad del Quindío (RIUQ)*, 34(2):305–314.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

